

JAREN LATER

*Nu nog
The King's Speech
Een mokkel van haar sokkel
Klad
Kweetet!
Mat
Geborgen
Hardziek
Twee paar schoenen
Alfabetadigi
Epicentrum
Fb
Heimweemoed
Vriend en vijand
Nootgeval
Confessions liquides
Bieb... bieb... bieb...
Vijftiger
A Bridge too far
Geweide geschiedenis
Kilometervreter
Naam en faam
Nominatie nummer zoveel
Boze buien
Inferno
Vintage
I.M. Greetje V.
Een Dikke ontgoocheling
Wonderklas
Tot driemaal toe
Hommages en herdenkingen
Sprekerd/Schrijverd
Lettergeknetter
Verward en warrig
Goed nieuws over slecht weer
Habemus pizza
Voltooid verleden tijd
Family Matters
Tijdschriftelijk
Quo Vadis?
God
Cannabis
Jacky, Sara
Fietsen
11 juni
Pa, pa
Begijnhof*

Individuo
Formule 1
Verlengingen
Een 'zware' stem
Drama & Blijspel
Renaissance
Overdosis
Geboekt en gemazeld
Krak!
Ode
Camille
Peperduur
Upperdog
Epicentrum bis
Copycat
Fibo
Habemus pizza bis
Assistentieschaak
Meet & Greet SV
Nikita
Heiden
I.M. Wim V.
65
Werelden van verschil
De Grote Droogte
Denderend september
Un taxi mauve
De Heerlijkheid, amen
Reünie, ruïnes
Herfst in Gent
The Nobody's
Wiet & meelwormen
Losse flodders
Breaking News
Nieuwe lente
Another summer
Wilma Woelwater
De man aan het venster
Diploday te Torhout
Terug naar T.
Het vallen van het blad
Donkere dagen & dilemma
Oude liefde rust zacht
Goede reis senior
Laureaten
Christenen en heidenen
Mama

NU NOG

Ik was zestig en ben ondertussen vijfenzestig. De tijd dendert als een trein voorbij, geurend naar hout, teer, winterhitte en zomerkilte. Ik mis niets en verlang nog alles. De snelheid waarmee alles gebeurt, is verontrustend. Soms is het bladstil. Soms is er breaking news.

THE KING'S SPEECH

Ik ben tweeënzestig. In een regenachtige lentemaand krijg ik voor de tweede keer in mijn leven rechtstreeks met de huidige koning van België (ex-kroonprins) te maken. Op een badnatte zondagvoormiddag eind mei 2015 komt koning Filip naar Kortrijk. Bij het monument van de Leieslag (WO II) wordt herdacht dat hier 75 jaar geleden onze troepen de vijand een tijdlang weerwerk boden, teneinde andere troepen de gelegenheid te geven zich strategisch terug te trekken, richting Duinkerken onder andere. Er waren veel gesneuvelden. Bob Vlieghe, toenmalig voorzitter van het betreffende herdenkingscomité en 'mijn' eerste pr-collega in de Zuid-West-Vlaamse hogeschool Katho/Vives, nodigt me uit om wat reflectieteksten te schrijven en die ook voor te dragen. Aldus gebeurt. Met de hulp van Vives-collega Dominique Lannoo, die een stuk van mijn teksten naar het Frans vertaalt en idem dito naar voren brengt. Protocolmatig kan ik Filip niet benaderen, al sta ik op een bepaald ogenblik op twee meter van hem. Ik vraag me af of hij het nog zou weten: zijn aanvankelijk Nederlands op 14-jarige leeftijd op dat zomerse taalkamp in Dendermonde... Op de receptie achteraf in het nabijgelegen Franse consulaat krijgen mijn vrouw en ik loon naar werken, in de vorm van gemeente appreciatie en lekkere hapjes. Alleen een aalmoezenier kan zijn jaloezie (bijna een anagram!) niet onder stoelen of banken steken. Zijn uniform ziet extra groen die dag. Nog even later laat krijg ik in mijn mailbox lovende woorden van de Engelse ambassadrice, via een kerel met een klinkende titel. En er volgen nog mails. Als koninklijk hofleverancier voel ik me goed in mijn vel.

EEN MOKKEL VAN HAAR SOKKEL

Ik ben zestig. Twee jaar daarvoor, anno 2013, is de volksfilm 'Tine. Een mokkel van haar sokkel' een lokaal succes in Heule. Tijdens het feestweekend in september krijgen we een kleine drieduizend kijkers in de zaal, verspreid over zes vertoningen. Er worden ook honderden dvd's verkocht. Drie jaar werk... een heel legertje op de been... metersbrede tijdsschema's... tweehonderd vergaderingen... zevenhonderd e-mails... Maar de prettigste naweeën zijn enkele cafésessies of barbecueparty's met mijn kompanen Peter, Koen, Carine, Sabine, Philippe en Nathalie. En bovenal wens ik niet te vergeten: centenman Piet. 'Is er al eens iets van je verfilmd?' 'Ja hoor'. Een antwoord met de nodige nederigheid. Het is een volksfilm, met liefde voor Heule. Ik verneem later dat er in vele huiskamers nog vaak wordt naar gekeken.

KLAD

Ik ben eenenvijftig. Ooit kreeg ik in Parijs een cadeautje van hogeschoolcollega Danny Wyffels, toen we met onze derdejaars lerarenopleiding drie dagen in de stad van licht en liefde doorbrachten: een leuk kladschrift. 'Dat moet vol', zei hij. Herfst 2015 is het vol. Dat duurt een tijd, want ik gebruik diverse schriften: grote, middelgrote, kleine, 'moleskine' notitieboekjes à la Hemingway en losse bladen. Via een collega die in mijn omgeving woont, laat ik oud-collega Danny het volgekrabbelde kladschrift geworden. Het is meer dan twee jaar geleden dat ik hem nog zag, toen hij met nog twee andere collega's me een onvergetelijke afscheidsdag bezorgde in Cassel en Saint-Omer. Benieuwd... (Een ander volgekrabbeld schrift gaat idem dito retour naar dochter Sarah... van wie ik het ook ooit cadeau kreeg).

KWEETET!

Ondertussen krijg ik van educatieve uitgeverij die Keure in Brugge steeds meer op mijn boterham: de opvolger van taalmethode Kameleon voor het lager onderwijs (teksten voor 'Verrekijker'), de bijhorende Verrekijker-leesbieb (72 boekjes fictie en non-fictie per leerjaar, door diverse Vlaamse auteurs en mezelf), de typetjes, verhaallijnen en dialogen van het educatieve gaming platform Kweetet (in samenwerking met de jonge schrijfster Lies Gallez). Gelukkig levert dat wat zakgeld op, een gezellig halfjaarlijks etentje met uitgever Nic Pappijn en interessante contacten met redactrices en redacteurs. En bovenal: ik doe het graag. Op de jaarlijkse vooropening van de Boekenbeurs in Antwerpen ontbreek ik zelden op de stand van die Keure. Een feestje tussen de warrelende herfstbladeren en wegwaaiende parkeerboetes.

PS Medio maart 2016 wordt Kweetet (uit honderden inzendingen) samen met nog twee andere projecten genomineerd voor een Excellence Award op de London Book Fair – uitsluitsel in april. Net in die periode neemt mijn medeschrijfster Lies Gallez ontslag bij die Keure. We hadden diverse ontmoetingen in verband met Kweetet, nadat voorganger Jensen Dehaes er vertrok. Geen eenvoudige materie: ik noemde onze gesprekken 'wanhopig' – met een korrel zout. De allernieuwste (derde) redacteur wacht nog twee 'werelden': Aquarië en Planetapië. Benieuwd wat mijn verdere rol hierin zal zijn. Daarom zoek ik Lies nog eens in Brugge op, in bistrot du Phare op het Sasplein. Een update.

MAT

Mijn kleinkind Wilma leer ik schaken. Ze is vier en een half jaar. Twee jaar later biedt ze al heus weerwerk. Ze kan omgaan met verlies en winst. Ik schrijf er zelfs een boekje over, met foto's van haar. Nu is ze beroemd op haar school. Haar broertje Leo beperkt zich vooralsnog tot de pionnen, maar ook hier zit muziek in. Hij splitst al getallen van in de kleuterschool. Het zijn allebei waterratten, die al heel vlug gevraagd worden aan te sluiten bij de 'gevorderde' zwemschool. Onderwaterschaken dan maar? Of dobberend? Als er nog tijd overschiet tussen het turnen, dansen en de jeugdbeweging in...

GEBORGEN

Mijn vrouw en ikzelf raken des avonds ernstig verslaafd aan Deense feuilletons, waarbij 'Borgen' de kroon spant. Wanneer we van Denen uitgeput zijn, raken we verslingerd aan 'The Newsroom'. Dat is pas snelheid, intelligentie, communicatie en humor! Het steekt 'Borgen' naar de kroon. Of hoe politiek toch spannend kan zijn. Helaas niet in het druilerige koninkrijkje België, het land van charlatans, malloten en grijze muizen. Follow the money!

HARDZIEK

De roman 'Hardziek' van mijn dochter Sarah (waarin het tweelingthema zich op een verrassend originele thriller manier voordoet) blijft het constant goed doen. Er is helaas een kaduke verstandhouding met de uitgever. De pr laat daardoor te wensen over. En toch is de roman alom bekend. Hij wordt ook geapprecieerd. Enkele magazines publiceren een fotoshoot annex interview. Een andere (grote) uitgeverij heeft Sarah bezworen toch alleszins haar tweedeling bij hun aan te bieden. En er blijken filmplannen te zijn. Op een zaterdagmiddag lezen we met z'n drieën uit haar boek voor, in Standaard Boekhandel Kortrijk: Sarah, haar tweelingzus Hanne en ikzelf. We komen immers alle drie in het verhaal voor. Of er een tweede roman komt? Haar werk voor productiehuis Eyeworks/Warner Bros neemt alle tijd in beslag. Ook tweelingzus Hanne is workaholic geworden. Zij werkt als subsidioloog (vaak in het Engels) en projectleider Armoedebestrijding bij het OCMW Kortrijk. Oud-minister Frank Vandenbroucke behoort tot haar vaste professionele kennissenkring.

TWEE PAAR SCHOENEN

Tweemaal Kreta, andermaal Turkije en Bulgarije en een keer Rhodos: het reizen begint ons in het bloed te zitten. Ik laat (een liedje van Boudewijn de Groot indachtig: *'Ik heb nog twee paar schoenen in Madrid / waarvan een paar dat me prima zit'*) een paar schoenen achter in Parijs, en later ook op Rhodos (plus een paraplu – een uitzonderlijk voorwerp aldaar in september). Op dat Griekse eiland onweert het indrukwekkend. De slierten bougainvillea op ons terras zwiepen heen en weer, het bliksemt nachtenlang en de donderpauken worden permanent bediend. Eigenlijk zijn we door het reisagentschap verkeerd geboekt. We verblijven daardoor even in het chicste hotel van het eiland, met zicht (uiteraard) op zee en op de stad Rhodos. Champagne oké! Maar enkele eilanden hiervandaan spoelen nog steeds vluchtelingen aan.

ALFABETADIGI

Heb ik nog wat geschreven de voorbije vijf jaar? Was ik nog literair actief? Ik ga daar niet op antwoorden. Men is ziende blind als men dat niet heeft gezien. Maar ik heb ook mijn best gedaan om te lezen. Ik verorber elke week een boek. Helemaal. Vooral de

‘dwarsliggers’ (handig voor op reis: zakformaat, dun bijbelpapier, betaalbaar). In 2015-16 ben ik ook curator van de poëziewedstrijd ‘Van A(velgem) tot Z(wevegem)’. Ik ga voor het thema ‘Sporen’, dat ik op de flyer vrijwel als een gedicht formuleer. Mijn gelegenheidsgedicht ‘Spoorloos’ komt op een vaste drager aan het begin van een natuurroute bij de oude statie van Moen, ofte De Voerman. Verder publiceer ik digitaal: romans, verhalen, theater, jeugdboeken, essays, poëzie. Waarom digitaal? Ik citeer uit een van mijn eigen blogs.

‘Mijn verhalen publiceer ik doelbewust digitaal. Voorheen verschenen die in papieren literaire bladen en magazines: DW&B, Yang, Nieuw Vlaams Tijdschrift, De Brakke Hond, De Gids, Hollands Maandblad, Lava, Oikos, De Muur, Kreatief, Knack, Passionate, Digther, Apollo, Deus ex Machina, Diogenes, De Vlaamse Gids, Mens & Gevoelens, De Tijdlijn, La Ligne de Temps... en in diverse bloemlezingen in België en Nederland. Uitgevers zien doorgaans geen brood in de publicatie van verhalenbundels. Ze verkiezen de langere adem van de roman. Nochtans lijkt een verhaal de ideale literaire vorm te zijn in deze jachtige tijden, zowel voor de schrijver als voor de lezer. Vandaar mijn keuze. Terwijl de papieren verhalen in de literaire bladen en bloemlezingen ruimte in beslag nemen, vergelen, opkrullen, verstoffen, weggegooid, samengeperst of verbrand worden in de definitieve vorm die ze altijd hebben gehad, maar slechts zelden een ‘echt’ boek werden, leven mijn digitale verhalen eeuwig verder, niet onderhevig aan ruimte, tijd, zon, regen, wind, brand, Celsius, Fahrenheit, morskoffie, yoghurtblubber, mayonaissemlaise, theeterreur, verhuiswoede, scheurdrift, verlies, ketchupaanslagen, ouderdom... en met kansen op een update zo dat nodig blijkt te zijn.’

EPICENTRUM

Het grote probleem van mijn zoon Marius blijft bestaan, ondanks gehutsel met medicatie. Hij is de dapperste onder de Belgen. Epilepsie is de lafste aandoening die er bestaat. Wij, zijn ouders, zijn allang van woorden uitverkocht hieromtrent: de slechtste superlatieven schieten te kort. Hoewel we het ‘gewend’ zijn, brengen we elke dag nog altijd tenenkrullend door. Marius woont immers een eind van ons vandaan, ‘zelfstandig begeleid’, met de steun van Persoonlijke Assistenten, Verpleging en Familiezorg. We zien hem in de weekends, of ik onderneem een uitje met hem midweeks. Om de twee jaar gaan we in september nog eens op bezoek in revalidatiecentrum Pulderbos in de Antwerpse Kempen, ter gelegenheid van het tuinfeest. Marius bracht er een flink aantal jaren van zijn jeugd door. Hij beheerst nog altijd voor een stuk een Kempens dialect. Ondertussen, in de loop van de jaren, zijn ook de plannen voor een epi-hulphond opgeborgen. Noch Grappa, noch Eden zijn bij hem gearriveerd als trouwe viervoeter. Het lukt niet. Ondanks stages, contacten, vergaderingen en opleiding bij Hachiko Merelbeke. Ook mijn benefietnovelle ‘Litteken’ (gedrukt bij vriend en ‘brother-in-arms’ Stan de Mailingman) mag definitief in de kast. We konden daardoor wel 3000 € aan Hulp-hondencentrum Hachiko doneren. Maar... geen hond. Marius heeft nu wel het gezelschap van een poes: Polly (naar een song van Nirwana). Eind 2015 zijn er wijzigingen in de omslachtige cocktail van pillen die Marius in moet nemen, maar dat sorteert niet de gewenste effecten. Integendeel. Er moet (alweer) wat gebeuren. Maar wat? We richten ons ondertussen ook op medicinale cannabisolie. De internetsite van MedCan

vzw maakt ons wat wegwijs. We zijn alvast 'lid' geworden. Medio maart 16 hebben we een intakegesprek in Nossegem.

De cannabisolie helpt, maar de conditie van Marius wordt er niet beter op. Angst steekt weer zijn kop op. We moeten nog maar eens op zoek naar een goedwerkend valdetectiesysteem en opvolging wat neurologie betreft. Die cocktail van pillen is ook indrukwekkend. In zijn systeem van begeleid zelfstandig wonen heeft hij ook onwaarschijnlijk veel hulp nodig. Is dat vol te houden? Maar wat is het alternatief? Hij (en wij) leven constant onder terreurniveau 4.

Ondertussen fris ik het digitale manuscript op van 'Brief aan mijn zoon', een relaas over drie decennia, met vooral zijn verblijven in Reva Pulderbos als hoofdmoot. Ik verander o.a. de titel. Het wordt nu 'Epicentrum'.

FB

Ik beken. Ook ik ben een van hen. Nog niet zolang. Maar ik gebruik Facebook hoofdzakelijk voor mijn ultrakorte proza 'Miljarden Flarden' en voor mijn literaire verhalenpagina 'Sjors DNO'. Het gebeurt ook dat een van mijn dochters al eens een grappige foto van mijn beeltenis post. Dan zijn de 'likes' niet van de lucht. Interessant is ook wel dat ik via Facebook veel oud-studenten op het spoor kan komen. Of dat ik auteurs kan bereiken en werven voor de Verrekijker leesbieb. Voor de rest heb ik plaatsvervangende schaamte als ik voor de honderdste keer 'Oei!' of 'Tss...' of 'Dat is minder' lees. Ondertussen heb ik 2500 'vrienden'. Zou dat kloppen? Check it! (Om het met het jargon van de hedendaagse kleuters te zeggen).

HEIMWEEMOED

Missen doe ik mijn lerarenjob niet. De hogeschool was best te pruimen. Maar in mijn dromen bij nacht en ontij is het opvallend dat een of andere toestand van de hogeschool nog altijd opduikt. Dat gaat gewoonlijk gepaard met een onnoemlijk gevoel van heimwee en weemoed. Heimweemoed. In zo'n droom breekt bijvoorbeeld een afscheid aan, of een lange vakantie, en ik ben er als de dood voor dat de gebouwen leeglopen, de studentenkoten ontruimd worden, mensen treinen en bussen nemen... Nee: dan nog liever zo'n stomme droom waarin ik mijn les voor een volle aula niet voorbereid blijkt te hebben.

VRIEND EN VIJAND

Hoe ouder ik word, hoe vaker ik door herinneringen word bezocht die heel ver reiken. Tweede leerjaar van de lagere school. Ik ben al bij een jeugdbeweging: de KSA, Katholieke Studenten Actie, ofte Kongolese Slinger Apen. Dat krijg je natuurlijk met een Chiro-vader en een Kroonwacht-moeder. Ik draag een korte zwarte broek van fluweel, een blauw hemd en ik ben opgeknoopt middels een oranje das met een leren ring

tegen mijn strottenhoofd aan. Er is een vierkantsformatie, waarbij de groet aan de vlag wordt gebracht. Deze groet gebeurt door de rechterhand met gestrekte wijs- en middelvinger en de gehele voorarm bliksemsnel tegen de buik te slaan. We gaan op zomerkamp in Hulst, Nederland. Hoe jong ik ook ben, ik zie het zitten. Ik word zelfs leider van een 'vendel'. De keuze van de naam van mijn vendel (pakweg zes, zeven jongens) is aan mij. Het wordt 'De Menseneters'. Onze kreet luidt: 'MENSENETERS... EET!' De vijandige jeugdbewegingen zijn hierbij gewaarschuwd.

Een greep uit ons repertoire van stapliedjes:

*'Ruimt nu de baan alwaar wij gaan.
Omdat wij zingend door het leven gaan.
Ja rustig en blij zo stappen wij.
Als flinke broeders aan elkaar voorbij.'*

Tirala la la la la

*Alle mensen wensen wij een blijde goedendag.
De vijand kijkt en ziet ons grimmig aan.
Omdat wij fier door 't leven gaan ja ja ja... '*

NOOTGEVAL

Ik kijk – gelukkig – nog altijd uit op 'mijn' drie bomen: Els de notelaar, Petra de plataan en Katrien de berk. De berk van de buurman is al eens gedeeltelijk geamputeerd. Hij heeft zich aardig hersteld. Ik kan er prima de wind aan aflezen. De plataan op openbare grond is een indrukwekkende kathedraal van takken en bladeren geworden. Zijn vol-slanke kruin heeft de vorm van een kaarsenvlam. Hij filtert het zomerzonlicht des avonds. Maar de notelaar, vlak achter het erfje van mijn andere burens, draagt mijn voorkeur weg. Die burens – aardige lui overigens – eten geen noten en incasseren jaarlijks een ongevraagde hoeveelheid daarvan (plus bladeren) in hun tuin. Els bestrijkt namelijk voor een stuk ook hun luchtruim. Er is dus ook daar een amputatie gebeurd. En volle emmertjes noten worden met gulle hand aan vrienden en kennissen gegeven. Gelukkig sneeuwt het op het openbare gedeelte van het woonerf nog dapper noten in de herfst. Op alle tijdstippen wordt er duchtig geraapt, en met lange stokken gejongleerd: bij nacht en ontij, 's ochtends vroeg en op rustige middaguren. Gewoonlijk slaag ik er in mijn deel te bemachtigen. Ik ben immers een fervent noteneter: noten gelijken op hersentjes en begeleiden perfect een glas whisky. De laatste jaren echter moet ik me tevreden stellen met wat kruimels van die overvloed. Gepensioneerde burens (niet-noteneters nota bene!) zijn er op onbewaakte ogenblikken als de kippen bij; ook met ellenlange stokken gewapende Tunesiërs, Syriërs en Irakezen – die al geruime tijd onze medeburgers zijn geworden – ranselen de lekkernij anderhalve week te vroeg uit de kruin van Els. Doodjammer. Bovendien ben ik in die periode wel vaker op reis. Boompje groot, oompje in nood.

CONFESSIONS LIQUIDES

'Ergens' in de jaren '80 van de vorige eeuw publiceer ik 'Confessions liquides': een

boekje met tien gedichten over drinken/alcohol/bier. Er staat een simpele Vlaamse pint op de cover, een ontwerp van een toenmalige collega beeldende opvoeding aan mijn hogeschool. Samen met mijn kompaan Pol Vermeersch (zoon van de beeldhouwer José Vermeersch, huisarts hier in Heule en liefhebber van taal) breng ik op een avond mijn poëzieproject op het podium in café De Heerlijkheid. Het wordt een heerlijke avond; een krant kopt achteraf (al schrijf ik het zelf): 'Bravo Denoo!'. Mijn tien gedichten zijn opgevat als een tocht: iemand mist het openbaar vervoer, komt nog even het café binnen, raakt aan de praat, wordt dronken, en gaat veel te laat naar huis. Vijf gedichten 'geschiedenis', vijf gedichten 'aardrijkskunde'. Vele jaren later worden mijn 'Confessions liquides' op een bekende biersite gebruikt. En daardoor, nog jaren later, belanden de teksten in het nationaal hopenmuseum in Poperinge. Of hoe een van mijn dunste boekjes een druk openbaar leven kent.

BIEB... BIEB... BIEB...

Tweemaal, wat zeg ik: zesmaal meen ik een eigenaardig record te vestigen. Eerst voor de taalmethode Kameleon; daarna voor de opvolger Verrekijker. Daar horen namelijk AVI-leesboekjes bij, fictie en non-fictie, alle genres, voor de lagere school. Per leerjaar zijn er 72. Alstublieft! Per graad dus 144. Nou, dat brengen we even voor elkaar. In de loop van het eerste anderhalve decennium van de 21ste eeuw, in opdracht van uitgeverij die Keure in Brugge. Ik verzamel een 'stal' van een veertigtal Vlaamse jeugdauteurs en organiseer honderden van die leesboekjes voor de zes leerjaren van de lagere school. Zelf schrijf ik er ook een aantal. Tijdelijk gekkenwerk is dat: omwille van deadlines moet ik soms meer dan 100 boekjes 'georganiseerd' zien te krijgen op anderhalve week tijd. De uitgeverij zorgt voor een contingent illustratoren. En het lukt. Bieb bieb bieb hoera!

PS In een van mijn boekjes (met 'echte' foto's) beschrijf ik hoe ik mijn kleindochter Wilma op vijfjarige leeftijd leer schaken. Het is meteen ook een handleiding om die edele schuifdenksport te leren.

VIJFTIGER

De Nederlandse schrijver en dichter Sybren Polet overlijdt op 91-jarige leeftijd. Hij heet voor de burgerlijke stand Sybe Minnema. Hij is vooral bekend van de roman "Mannekino" uit 1968. En als 'experimenteel' schrijver. In 1975 schrijf ik aan de KU Leuven een licentiaatsverhandeling over zijn dichtbundels. Voor sommige ervan moet ik Amsterdamse antiquariaten bezoeken. Polet publiceerde naast proza ook poëzie en teksten voor toneel. Hij kreeg in 2003 de Constantijn Huygensprijs. Daarnaast werd hij bekroond met nog andere literaire prijzen gedurende zijn carrière. Polet was een van de minder bekende Vijftigers, een groep jonge vooruitstrevende dichters die na de Tweede Wereldoorlog opkwamen. Tot die groep behoorden ook Simon Vinkenoog, Remco Campert, Jan Hanlo en Lucebert. De Vlaamse auteur en literatuurcriticus Paul De Wispelaere ontleende later in een boek over experimenteel proza een stuk uit mijn verhandeling over Polet.

A BRIDGE TOO FAR

Ik ben een zestiger met wat meer vrije tijd. Een herfst en een winter lang volg ik bridgelessen, met toegepaste praktijksessies. Dat gebeurt in hotel Ibis in Kortrijk. Onder hooggestemd gezelschap. Er moet echter zoveel gestudeerd worden, dat de tijd me ontbreekt. Ik heb nog te veel intense schrijfofdrachten. Bovendien kan ik niet bogen op een kaartverleden, vooral wat kleurenwiezen betreft, in tegenstelling tot andere collega-beginners. Ik staak dus de bridgebezigdheden, maar hou er wel een boek aan over. Niet mijn bridge studieboeken, waar ik ijverig in studeerde, maar mijn eigen verhaal, van hoe ik leerde bridgen. Het verschijnt op de webstek van de club en wordt heel druk gelezen. Ik word er zelfs bijwijken staande voor gehouden op stap in de stad of tijdens een van mijn talrijke vouwfietstochten. Ondertussen keer ik terug naar mijn oude liefde: schaken. Kleindochter Wilma leerde ik die edele denksport aan toen ze pas vier jaar en een half was. We spelen bijna wekelijks een heus partijtje. Dan kiest ze voor een van mijn zes borden. Zelf heeft ze er ook twee.

GEWEIDE GESCHIEDENIS

Bert V. is huisschilder, kunstschilder en specialist in 'trompe l'oeil'. Enkele jaren geleden al schreef ik wat korte teksten bij werk van hem. Hij installeert nu een gigantisch hertengewei op zijn tuinhuis in Marke. Dat toegepaste kunstwerk moet passend en billijk ingewijd worden. Ik schrijf er de speech voor. Helaas kan ik die zelf niet brengen op de vernissage: ik ben andermaal genomineerd voor de Hofvijver Poëzie Prijs in Den Haag en mijn overkomst in Holland is dringend gewenst. We nemen mijn toespraak op in de oude VRT-radiostudio in Kortrijk, ondertussen het onderdak van een radiozender met jongeren als doelgroep. Zo kunnen de talrijke aanwezigen mijn tekst over het 'Defence House' van Bert aanhoren.

KILOMETERVRETER

Hoeveel keer zou ik de wereld rond gereden hebben met mijn auto's? Toen Marius nog in epilepsiecentrum Pulderbos verbleef, legden we daarvoor alleen al 1000 kilometer per week af. Voeg daaraan toe de talrijke voordrachten in die tijd plus mijn werk in Torhout. Heden ten dage is dat een flink stuk minder, maar we hebben nog altijd twee auto's: betaalbare Skoda's model 'break' – we houden altijd rekening met stouwruijnte voor een rolwagen. Onderhoud, herstel, verkeersbelasting, verzekering, inspectie, brandstof: tel dit allemaal op en je komt per jaar aan een 'serieus' bedrag, zoals ze zeggen. Ik overweeg daarom om mijn foeilelijke donkergroene trouwe Skoda van de hand te doen. Dertien jaar dienst, 290 000 kilometer. Het groentje heeft flink zijn best gedaan.

PS Ook aan zijn baasje zijn er kosten. Sedert vijf jaar laat ik me elk jaar cardiologisch checken. Een keer gaan ze ook op reis in mijn aders, waardoor ik een paar dagen in het ziekenhuis lig. Er wordt vooralsnog geen 'stent' ingebracht. Ondertussen maal ik in de vroege herfst van mijn leven ook kilometers met mijn B-Twin vouwfiet, een stevig

basic stuk. Nee, geen 'elektriek' die me voorwaarts stuwt. Ik duw zelf. Zoals op de afdeling Cardiologie. Voorkeursroute: Cadzand – Breskens heen en terug. Een prachtig panorama parcours. De beloning: een halve liter koel kelderbier en/of een gezellige Hollandse hap met makreel.

PS bis Eigenlijk hebben we ook nog, al die jaren al, 3800 euro te goed in verband met een gestolen auto van ons. Maar die kerel zit permanent in de gevangenis, voor meerdere identieke feiten. Het kostte ons toen meer dan een gestolen auto: we moesten ook een nieuwe kopen, noodgedwongen. Eén kwijt... één kopen... We krijgen onder-tussen elk jaar een mail van onze advocaat: Tja... is gerechtigheid geschied?

NAAM EN FAAM

Athlete Veerle Dejaeghere, schrijfster Fran Bambust (voorheen Franky Bambust), acteur Kurt Defrancq, auteur Geert De Kockere, actrice Maaïke Cafmeyer en schrijver Danny Verstegen zijn bekende oud-studentes/-en van mijn hogeschool voor leraren-opleiding. Ik vergeet er nog. Helaas zijn er ook die op een andere manier bekend worden. Zo wordt L.M. aangehouden, 44 jaar en vader van drie kinderen. Er is grensoverschrijdend gedrag geconstateerd, en er zijn getuigenissen over misbruik, verspreid over jaren. Een oud-studente gaat als directrice op een verdachte manier met centen om. Ze wordt op non-actief gezet. Een tijd geleden wordt nog een andere oud-student uit zijn directeursfunctie ontheven. Er is kinderporno op zijn computer aangetroffen. Hij zendt me naderhand een roman die hij geschreven heeft (onafhankelijk van die feiten) met het verzoek om commentaar. Ik doe dit, omdat ik ooit zijn (ongewone) voornaam ontleende voor de titel van een van mijn jeugdboeken. Zijn boek heb ik niet zien verschijnen – ik had er overigens diverse bedenkingen bij. Ondertussen heb ik wel weer drie oud-studentes/-en aan het werk kunnen zetten als auteur: Jeroen Defauw, Maaïke Monkerhey en Katrien Rotsaert (wiens eindwerk bij mij ook al als boek verscheen) schrijven enkele boekjes-op-niveau voor de kersverse Verrekijker leesbieb van de educatieve uitgeverij die Keure. Oud-studente Michèle Millecamps illustreert enkele van mijn eigen verhalen.

PS Klap op de vuurpijl in dit hoofdstukje van hemel en hel: een van onze eigen departementshoofden, een priester die na zijn hogeschoolfunctie vicaris van het vrij onderwijs wordt, en ook kanunnik, blijkt gelden voor scholenbouw onrechtmatig belegd te hebben in lofts en appartementen. Hij is – vooraleer de feiten bekend zijn – ereburger geworden van het provinciestadje waar onze hogeschool gevestigd is, 'uit dankbaarheid, omdat hij de school hier kon handhaven'.

NOMINATIE NUMMER ZOVEEL

Ik heb de kaap van zestig gerond. Het waait en regent die vrijdag dat het een lieve lust is. Een hoogdag voor mij. Des avonds echter gaat de wind wat liggen. Dat is geen goed teken. Ik spoed me naar het Cultureel Centrum De Brouckère in mijn geboortestad Torhout. Reden: mijn nominatie door de Cultuurraad voor een Life Time Achievement. Er zijn nog vier genomineerden. Ik ben beduidend de jongste in de rij. En ik ben al meer dan 35 jaar geleden verhuisd uit mijn geboortestad. Pas ik daar wel in? Was ik niet beter thuis gebleven? Ik heb al een slecht gevoel bij de clichévragen die de

presentator (zo'n vlotte microjongen die ijverig articuleert) aan de nominees stelt. (Ik zit op de laatste stoel in het rijtje feestvarkens op het podium). Een kunstschilder begint zelfs over zijn rugoperatie. Wanneer het mijn beurt is, is de inspiratie blijkbaar opgedroogd. Ik krijg de meest dwaze vraag die je op zo'n ogenblik te horen kunt krijgen: 'Bent u veel veranderd sedert u in 1977 begon te publiceren?' Of zoiets. Nou moe. Vooral verouderd, zeker? Ik kukel bijna van mijn podiumstoel door deze fantastische vraagstelling. En hij heeft er nog eentje in voorraad, nadat ik het 'interview' eigenlijk al geaborteerd heb door een noodgedwongen nietszeggend antwoord te geven: 'Wat zijn uw plannen voor volgend jaar?' Of zoiets. Nou moe. Voortdoen, zeker? De kunstschilder met de rugklachten, al eeuwen woonachtig te Torhout, wint de Life Time Achievement. Troost in domme dagen: op maandag arriveert de proefdruk van een interview met mij door drie jonge redacteurs van het Germanistenblad van de KULeuven. Een jaar daarvoor heb ik een alleraardigst gesprek met ze in een Kortrijks namiddagcafé. Even beleef ik dan de jaren 1971 – 1975 opnieuw.

PS Aan nominaties geen gebrek. Zowel in 2014 als in 2015 ben ik genomineerd (met vier Nederlanders) voor de Hofvijver Poëzie Prijs Den Haag. Zelfde verhaal voor Poëzie Prijs Holland Park Press Londen, waar ik tweemaal na elkaar als 'runner-up' eindig. Viermaal spijbel ik. Ik ga noch naar Den Haag, noch naar Londen. Alleen voor een hoofdprijs verlaat ik nog het gebouw.

BOZE BUIEN

Ik hou nog altijd van de wind. Zoals voorheen publiceert ik op een van mijn blogs nog altijd prozafragmenten waarin het mooi slecht weer is. Het buitenland is nu vooral aan de beurt. Op een slapeloze nacht beslis ik om beide blogs in elkaar te laten schuiven: boze buien boven België en boze buien in het buitenland. 'Gejaagd door de wind' (bries, bui, laag, rukwind, onweer, storm, tempeest) wordt aldus een gigantische *cloud*: ik tel ondertussen al 666 citaten, en daarvoor doe ik eigenlijk maar af en toe de moeite. Ja zeker: ik heb die boeken ook allemaal gelezen. Ik zoek me dus niet te pletten. Eén uitgever is al even op de tippen van zijn tenen gaan staan, maar dat contact is weer verbroken. Wie wil nou slecht weer in een boek kopen? Ik word met mijn blog wel gelinkt in het KMI in Ukkel. Ik heb besloten voorlopig te stoppen bij nummer 666. En dat worden enkele regels uit Johannes, Openbaring. Waar in hoofdstuk 13 het vuur uit de hemel nederdaalt. Na rijp beraad met mezelf kies ik uiteindelijk voor de volgende titel: 'Van Appelschudder tot Zandstorm' (Boze buien en brave briesjes in 730 boeken). Maar ach, na lectuur van Amoz Oz ga ik toch door. Tot 730. En verder. Ik kan toch ook Goethe niet laten liggen? En plotseling lijkt weer een uitgever geïnteresseerd. Lijkt.

INFERNO

Europa beleeft in november 2015 ook zijn inferno. In Parijs slaat de zogenaamde Islamitische Staat (IS) massaal gewelddadig toe. Tien dagen later ligt Brussel lam: terreurdreiging niveau 4. Een paar weken later is Amerika aan de beurt: een geradicaliseerd koppel pleegt een terreuraanslag in Californië. Turkije volgt. En Pakistan. Algemeen gevoel: het wordt nooit meer zoals voorheen. Religie... bah.

PS 57 minuten nadat het Engelse parlement voor bombardementen op Syrië gestemd heeft, vallen er al de eerste bommen. De Tornado's vertrekken van op Cyprus.

PS bis En in maart 2016 volgt de lente in Brussel...

VINTAGE

Zij wordt zestig. December 2015 kent dagenlang temperaturen van meer dan 10° Celsius. Het is een eerder ongewoon zicht: kale en halfkale boomkruinen, badend in de zon of proevend van een mild briesje. Mijn ene buurman zit te wachten op het sein dat hij voor de eerste keer opa geworden is. Mijn andere buurman kijkt uit naar een tweede schouderoperatie op korte termijn, na een ongeval als vrijwillig brandweerman. Over enkele weken wordt mijn vrouw Lut zestig. Ikzelf, in hun midden, ben gezegend met een bijzonder weerbarstige bronchitis. Andermaal. Siroopjes en rechtop slapen als een middeleeuwer in een alkoof.

I.M. GREETJE V.

Ze was nog zo jong. We zeiden altijd Greetje, verkleinvorm. Omdat ze er in onze ogen zo leuk uitzag, niet te groot was en bijzonder vrolijk. Ze was de leeftijdsgenoot van mijn jongste zus. Na herhaalde veldslagen met de grote laffe K. moet ze eind 2015 de strijd opgeven, na lange vreselijke dagen en nachten. Twee zonen, een dochter, een man, heel veel vrienden en collega's treuren om haar. 'Dit is niet menselijk meer; er zouden nu geen nachten mogen bestaan,' zegt haar pa, mijn oom, op een van de laatste dagen. Hij beschrijft ook hoe op een bepaald ogenblik zes jonge handen over het ziekenhuistextiel naar haar handen toe glijden, 'als katjes zoekend', daarbij een glimlach op het gezicht van Greetje veroorzakend, en hoe hij daar God in ziet. Vaarwel, Greetje V. Je was de zon. Je was zoveel meer dan tong, long en bot.

EEN DIKKE ONTGOOCHELING

Ik heb vlakke weidsheid nodig. De weekenddrukte omzeilend trek ik op een gezellige vrijdag nog es door naar Sluis. (Ik heb medicatie opgehaald in de apotheek van AZ Brugge, voor mijn zoon Marius: een peperduur, 'niet terugbetaalbaar' medicament in verband met epilepsie, niet in gewone apotheken verkrijgbaar). Mijn doel: die grote goed voorziene boekhandel vlak naast de betalende centrumparking, tegenover het standbeeldje van de schriële 'Dikke' Van Dale. Na de nodige omzwervingen in het hinterland van de haven van Zeebrugge (wegenwerken, omleidingen) en het stallen van mijn vehikel constateer ik dit: boekhandel foetsie. In de plaats daarvan: nog maar eens een kledingwinkel. Avontuurlijk hoor: iets met New Zealand, camouflagegedoe, machobroeken, gespierde vesten, criminele mutsen waar kleine hersenen in passen en skiprullaria. Ik troost me met een jonge jenever en een espresso bij Jopie, de bar aan het water.

WONDERKLAS

Ik ben tweeënzestig. Een totaal onverwachte deugddoende reünie met mijn 'Wonderklas' uit de lerarenopleiding van 1998 doet zich voor in de donkere dagen van december, ten tijde van de klimaatopwarming in Parijs, terwijl het ononderbroken 10° Celsius is. Oud-studente Maaïke M. heb ik gevraagd om enkele boekjes voor een educatief taalproject te schrijven. Ik vind dat ze talent heeft. Aldus gebeurt. Na verloop van tijd spreken we op een avond in levenden lijve af, in Ieper. Het is een deugddoend weerzien bij een snack in een praat- en eetkroeg. Dan troont Maaïke me – ietwat tot mijn verbazing – nogal vlug en doeltreffend mee... de stad in. Er steekt verdacht veel vaart achter. Daar 'botsen' we op een tiental oud-studenten van mijn wonderklas, zoals ik ze toen en nu nog altijd noem(de), tot mijn grote vreugde. Opgezet spel natuurlijk, met Maaïke als daderes. Met die wonderklas brengen we anno 1998 een door mij geschreven stuk op de planken ter gelegenheid van de jaarlijkse kerstrevue van de hogeschool voor lerarenopleiding, in Cultureel Centrum De Brouckère in Torhout. Het worden maanden en een avond om nooit te vergeten. Ik heb er de beste herinneringen aan. Ook die onverwachte avond in december, 17 jaar later, is zielenzalf. (Hoewel we bijna uitsluitend water drinken omwille van alcoholcontroles en die week ook zwartgekleurd is door de dood van mijn nicht Greetje).

Enkele weken later, vlak voor kerst, debuteert Maaïke M. als schrijfster. Ik zie op Facebook vele oud-studenten daarop reageren. En ik deel in de vreugde.

TOT DRIEMAAL TOE

Ik ben een oudere jongere en een jongere oudere... krijg ik in de loop der jaren (en onlangs nog) het aanbod om lid te worden van de loge. Maar ik wil zo weinig mogelijk ergens lid van zijn. Noch meester, noch god. Einde verhaal.

HOMMAGES EN HERDENKINGEN

Ik ben weer jong en ik word oud. Memories... Soms komen ze je zomaar aanwaaien. Soms worden ze je botweg opgedrongen of door de strot geramd. Enkele dichters in Gent organiseren een hommage aan de overleden schrijver Eriek Verpale, die ik ook goed gekend heb. Ik ga niet. Enkele andere poëten zetten in de bieb in Harelbeke een avond op touw omdat de 'lichtjes legendarische' (hun woorden) Yang Poëzie Reeks een kwarteeuw geleden ophield te bestaan en ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van oud-Yanger Julien Vangansbeke, die zich vooral die reeks aantrok. Ikzelf was jarenlang redactielid en secretaris van Yang, Tijdschrift voor Literatuur en Communicatie, met als basis Gent. Ik hielp ook mee bij de uitbouw van de Yang Poëzie Reeks – ik debuteerde er o.a. als dichter. Door de tweede druk van mijn bundel werd ik gevraagd om tot de redactie toe te treden. Maar ik ga niet. Ik ga niet naar Gent en ik ga niet naar Harelbeke. Ik weigerde overigens ook mijn medewerking. Plotseling wordt iedere pietlut belangrijk wanneer iets of iemand herdacht moet worden. Kijk maar naar de berichten toen David Bowie doodging: een hele bende beunhazen verklaarde zichzelf intimi van de Grote Meneer. Schaamteloos. En à propos: 'lichtjes legendarisch'

was of is de Yang Poëzie Reeks niet. Dat wordt alleen maar de wereld ingezonden door een dichter die er zelf bij publiceerde. Rust in vrede, Eriek, Yang en David.

SPREKERD/SCHRIJVERD

Er dienen zich weer een aantal voordrachten aan. Niet meer zoals vroeger, toen ik elk jaar tientallen keren veld en stad in trok om kinderen en jongeren over mijn jeugdboeken te onderhouden. Het gaat nu vooral om lezingen voor volwassenen, waarbij ik mijn letteren laat knetteren, of om workshops creatief schrijven *slash* muzisch taalgebruik met en voor alle leeftijden. Het sop is vaak de kool niet waard, maar het betekent leuk zakgeld en het belet dat mijn letteren voortijdig gaan etteren. Tegelijkertijd publiceer ik mijn letterkunde (zelfs mijn theaterstukken) nog vrijwel uitsluitend digitaal. Toch zijn er nog papieren tijdschriften die mijn verhalen publiceren: SchoonSchip, De Valleï, Gierik & NVT. Mijn collectie short stories is ondertussen aangegroeid tot zo'n 130. Wat poëzie betreft: ik teer op mijn voorraad.

LETTERGEKNETTER

... en aldus gebeurt dit weer eens, bijvoorbeeld op een zondagvoormiddag in het Cultureel Centrum Lauwe ('Toast Literair' – met ontbijt, aperitief, visgerechten en nage-recht!) en op een dinsdagavond in restaurant Den Otter Zedelgem (Marnixring Torhout – alweer met diner inbegrepen). Ik maak grondig werk van mijn voorbereidingen ten-einde anderhalf uur letterkundig te entertainen via columns, korte verhalen, gedichten, oneliners, taalraadsels, haiku's... meestal ook in interactie met het publiek. Het werkt. Ik voel er me als een vis in het water bij. De restanten onverkochte boeken en boekjes die ik bij mijn diverse uitgeverijen tegen auteurstarief verworven heb, gaan bij zulke gelegenheden ook vlot over de toonbank, nou: uit het voorleesvalies. Prettig zakgeld. Wanneer ik ongeveer 63 jaar aan het worden ben, ga ik er van uit: 'Alles wat zich nu nog aandient of komt, is pure winst.' Of: 'Ik zit in de verlengingen; kome wat kome.' Hopelijk zit er ook nog een papieren boek in met mijn 707 slechtweefragmenten... Over digitale publicaties ben ik zelf de baas, maar voor *paperwork* hang ik van ouderwetse uitgevers af. Op 1 februari 2016 heb ik dat verband een ontmoeting met zo'n uitgever in Theaterkaffee Kortrijk. En eindelijk verschijnt mijn bescheiden collectie gedichten voor kinderen, in de Verrekijkerreeks van uitgeverij die Keure: 'De vuilniswagen zingt halleluja'. In de loop der decennia waren er diverse uitgeefkansen, die telkens door omstandigheden afsprongen. Er is zelfs eens een afstudeerwerk annex expositie rond gebeurd, aan de Gentse Academie. Ondertussen vergeet ik evenmin te lezen. Elke week koop en lees ik minstens twee 'Dwarsliggers' of 'Colibri's': romans op klein formaat, maar, vergis u niet: soms 1000 bladzijden dik. Carol Shields, Ida Simons, George Sand, Alice Munro... Hierbij ben ik ontgoocheld door taalfouten bij Annelies Verbeke en saaiheid bij Griet Op de Beeck. De autobiografie van George Sand loont de moeite, maar wordt ontsierd door spelfouten van de Nederlandse vertalers.

VERWARD EN WARRIG

Ik ben eenentwintig. Ovenwarm en kersvers van de universiteit toegeleverd aan de maatschappij. Maar daar heb ik nog niet veel zin in. Vooral niet in die legerdienst. Terwijl ik eerst twee jaar lesgeef, start ik de procedure op voor vervangende burgerdienst in plaats van legerdienst. Iets in de culturele sector graag, hoewel ik de kans grijp die eerste zomer na mijn afstuderen stage te lopen in het Jongeren Advies Centrum in de Konventstraat in Kortrijk (... terwijl ik zelf nog een jongere ben...). Ik overnacht er ook, en tref er in het duister van de tweede verdieping een jonge Griekse backpacker aan die constant versuft van de wiet op een matras ligt. Het is een vreselijk hete zomer; we doen met de los-vaste equipe af en toe aan nachtelijk zwemmen in de wateren van 'de Gavers' in het nabije Harelbeke. Het is een verwarde en warrige toestand. Dat sociale gedoe trekt me niet erg aan. Later zal ik iets cultureels kunnen versieren, maar nog later zal ik onder vaderlijke dwang en door omstandigheden mijn nobele burgerdienst moeten verbreken en toch nog op 'gezegende' leeftijd naar het leger trekken. Op de richel tussen universiteit en realiteit bevind ik me in een warrige schemerzone en voel ik me zelf ook verward. Hoe ouder ik word, hoe scherper die herinneringen worden.

GOED NIEUWS OVER SLECHT WEER

'Goed nieuws over slecht weer: het kan mooi zijn'. Zo begint mijn sollicitatiebrief naar uitgevers over mijn manuscript 'Van Appelschudder tot Zandstorm – Boze buien en brave briesjes in boeken'. De kleine uitgever die ik in dit verband al ontmoette, was vol lof over het originele project, maar durfde het nog niet aan. Hij voorzag een duur bibliofiel project. Hij kwam er wel een voormiddag met mij over praten. Fijn van hem. Ondertussen sprokkel ik onverdroten verder; mijn collectie slecht weer bedraagt begin 2016 al 710 fragmenten. Soms tref ik bij lectuur een mooier en beter fragment van een auteur aan. Dan doe ik uiteraard aan vervanging. De stand eind mei: 730 fragmenten. Eind oktober 2016: 863.

HABEMUS PIZZA

Onze eerste citytrip is een voltreffer. Lut wou allang eens naar Rome. Maart 2016 is het zover. Het weer valt deels mee, deels tegen. We vliegen via Oostende. De tweede dag krijgen we via onze dochters en zoon de vreselijke berichten over de terroristische aanslagen in Brussels Airport (Zaventem) en metrostation Maelbeek. We zullen het ons nog lang heugen, mocht het ons gevraagd worden: 'Waar waren jullie op 22/3/16?'

Ons hotel (Albergo Abruzzi) ligt op vijftig meter van het Pantheon en op vijf meter van een koffiobar die tot de beste ter wereld is verkozen. We kijken vanuit onze kamer op allebei uit. En van hieruit kunnen we alles te voet ondernemen. De Trevifontein bijvoorbeeld is tien minuten stappen. Op een klein halfuur staan we op het Sint-Pietersplein, even de Tiber over. (Ja, we bekennen: we zagen hem op zijn openbare audiënties op woensdagvoormiddagen – hij snoot net zijn neus). Indrukwekkende kunstwerken en ornamenten in kerken. Dure bieren, lekkere pasta's en ijs, goedkope koffie. Een

middagbroodje in een zaak getiteld Habemus Pizza. Kilometers gestapt. Roma Eterna doen we vast en zeker nog een keer, bij voorkeur niet met de donkere schaduw erboven van terroristische aanslagen in het thuisland. De luchthaven van Oostende is bij onze landing overspoeld door mensen: Zaventem is uiteraard gesloten. Ook Luik, Charleroi en Antwerpen zijn ingeschakeld in het noodplan.

VOLTOOID VERLEDEN TIJD

Een paar straffe koffietjes op een verwarmd terras aan 't Zand in Brugge. Aan een ronde tafel zitten zes oudere mannen rond water, koffie en sigaretten te discussiëren over de verschillen in prijzen in de Hema's van Nederland en Vlaanderen. Overmorgen is het 1 april, maar België is niet klaar voor aprilvissen. De recente aanslagen in Brussel zijn bloedserieus; Brussel is geblesseerd. De VUB-universiteit organiseert via een enquête een onderzoek naar de impact daarvan op de bevolking.

In mijn laatste jaar van de middelbare school zat ik hier ook, op een aanpalend terras, met mijn medeleerlingen P.V. en B.M. We zijn op weg naar een driedaagse 'beinning' in een klooster (abdij?) in Kruishoutem. Maar eigenlijk zijn we via deze omweg onze eerste bezinningsdag aan het spijbelen. We moeten er namelijk op eigen kracht geraken. We smeden toekomstplannen: Rechten, Germaanse Filologie. Alleen B. – zoon van een notaris – weet het nog niet. P.'s pa is burgemeester van een nog niet gefusioneerd dorp vlak bij Brugge. Dat wordt dus Rechten. Later wordt hij vrederechter. Ikzelf ga voor Germaanse Talen. B. oppert dat hij 'in zaken' zal gaan, bij voorkeur 'met een jood erbij'. We zijn zeventien, pakweg achttien. Er zijn nog geen aanslagen in het Westen. In het klooster in Kruishoutem (hoe geraken we in hemelsnaam daar ter plekke? – ik herinner me de stations van Lichtervelde en Deinze) smokkelen we goedkope Rieslingwijn naar binnen om de toekomst te vieren.

Vijf jaar later debuteer ik in Brugge op de arbeidsmarkt. Mijn eerste en enige jaar dat ik in het middelbaar zal werken – al mijn resterende 'actieve' jaren spelen zich op hogescholen af: Vertaler-Tolk, Toerisme, Lerarenopleiding. Op de zwarte lijst van de school waar ik werk (het 'chique' Sint-Lodewijkscollege) staat onder andere een jeugdcafé dat toentertijd hier ook vlakbij was. Het is – net als mijn eigen jeugdclub in mijn eigen geboortestadje – aangesloten bij een nationale jongerenorganisatie. Ik ben er een van de provinciaal verantwoordelijken voor. Een rollenconflict dus... want als leraar vergaderingen bijwonen in een café dat leerlingen verboden wordt... medio jaren zeventig van de vorige eeuw...

Even later – het barre heden – heb ik in de wereldbekende bistrot Stoepa een laatste meeting met de jonge schrijfster Lies G. We zitten in de zon en de paaswolken op het terras in de binnentuin. Lies verlaat de uitgeverij waar we beiden (zij professioneel, ik los-vast) voor werken. Ze update me over het educatieve gaming platform Kweetet waar we bij betrokken zijn, in haar geval: waren. Ik zal onze 'wanhoopgesprekken' zoals ik ze noem, missen. Het is namelijk geen klein bier. Maar we zijn met ons platform ondertussen wel in de top drie beland voor een Award in Londen... en hopelijk heeft april dan een goede gril.

FAMILY MATTERS

Op korte tijd, prille lente 2016, hebben we twee familieweekends. De ene 'tak' blaast naar jaarlijkse gewoonte verzameling in de Polderhoeve in de Uitkerkse polders; de andere 'tak' spreekt dit jaar af ter hoogte van drielandenpunt Nederland-België-Duitsland. Altijd leuk, zo'n weekend. Een tijd voor tafelen, wandelen, foto's nemen, op-en-neerverende kinderen op trampolines, haardvuren, een voorjaarsklassieker op tv. De laatste rillingen van de winter van je afschudden. Hopen dat je de nieuwe zonnebril nodig zult hebben. Eenvoudige geneugten, maar zielenzalf.

Een week daarna hebben we (Lut, Marius, ikzelf) in Zaventem/Nossegem een beklijvende ontmoeting met MedCan, de vereniging voor medicinaal cannabisgebruik, o.a. in verband met pijnbestrijding en epilepsie. Na dit intakegesprek worden verdere stappen gezet. Nog een week later arriveert de goedkeuring van MedCan. Duimen dat het helpt!

TIJDSCHRIFTELIJK

In de loop van mijn literaire carrière publiceer ik (vaak driftig) in allerlei tijdschriften, bladen en magazines. Na verloop van tijd valt dat stil. Nu ik alles wat rustiger aan doe, zend ik sporadisch nog eens een verhaal naar een of andere redactie. En zie: het lukt vlotjes. Passionate (NI), Gierik/NVT en Kluger Hans nemen verhalen van me op. Voor Kluger Hans betreft het Coupable, een lijvig bloederig verhaal dat vroeger al in De Brakke Hond verscheen. Nu komt het in het themanummer Carnevale. Gierik/NVT neemt een gek taalkundig verhaal op. Passionate publiceert mijn relaas over een vis-senregen.

QUO VADIS ?

1974 – 2016: een van de 'oudste' (!) jeugdclubs uit de streek verdwijnt definitief. In de Mellestraat in Heule, niet ver van de begraafplaats, heb/had je Quo Vadis. Ik beland er herfst 1974 via een liefhebberig-literair advertentietje in een krant, waar ik op reageer. De Gazet van Antwerpen dan nog wel, waar ze bij mij thuis in West-Vlaanderen om een of andere reden (een buurman is vertegenwoordiger voor die krant) op geabonneerd zijn. Het gestencilde tijdschriftje Muze van Quo Vadis vraagt gedichten van jongeren op. Ik zend in. Even later krijg ik bericht: men zal mijn schrijfsels publiceren en ik moet eens afkomen. Twee 'secretaresses' ondertekenen de brief. Ik reis ernaartoe en ik blijf er, heen en weer pendelend naar en van Torhout (om te volleyballen) en Leuven (om te studeren). Op een onweerachtige vrijdagavond in mei, tweeënveertig jaar later, heb ik de eer de slottoespraak te houden, annex sluitingsgedicht te leveren. De laatste zesendertig uur van 'de Kwo' zijn een feit. De 'laatste generaties' feesten nog een heel weekend door, maar dit galgenmaal kan ik slechts gedeeltelijk meemaken: op zaterdag ga ik naar een communiefeest in Aarschot; op zondag vervul ik mijn rol als curator van Poëzie van A tot Z (onthulling gedichten, toespraak in naam van de jury). Toch hoor ik nog op de valreep op zondagmiddag mijn gelegenheidsgedicht voordragen, door de zoon van de man die in de jaren tachtig een licentiaatsverhandeling over mijn boeken schreef.

In den beginne was het woord – geloof het of geloof het niet, het staat in de Bijbel, maar ook in Quo Vadis was in den beginne het woord. Ik kwam hier toen omwille van dichtelijke redenen toe als buitenlander uit Torhout en omdat de kerngroep uit de binnenlanden van Heule onder leiding van stichter Dirk Vierstraete niet wist hoe ik er uitzag was de afspraak dat ik een reep fondant zou vragen. Aldus geschiedde, ik vroeg een reep fondant, en bleef hier voorgoed. Onder andere om het statuut van 'jeugdclub' wat op te krikken, want ik had daar ervaring mee. Bovendien zat mijn wederhelft me op te wachten bungelend met haar benen, gezeten boven op de frigo, maar dat wist ik toen nog niet. De 'Quo Vadis' (volksmond: 'Kwo') is mijn 'oude' jeugdclub in het bruisende dorp Heule-les-Bains. Hij is tweeënveertig jaar oud geworden en zal straks sluiten met een hekje, gehackt door randstedelijke uitbreiding. In de herfst van 1974 – er stonden nog bomen in de straat – was er hier zo'n oubollige stencilmachine uit het steentijdperk, waaruit we op gezette tijden 'Muze' persten en wrongen: dat was een 'blaadje' zoals we dat noemen waarin verzen stonden en berichten van de ongeveer dertien mensen die hier elk weekend anderhalf glas rode wijn nipten bij het flakkeren van een halve kaars in een fles. Ik overnachtte hier die winter van 1974 (want ik kwam altijd van ver) bij scherpe noordenwind met mijn parka aan en mijn voeten schroeiend in een mobiel vuurtje waarvan de gaspul altijd leeg was, zoals Mao Tse Toeng zijn boeken schreef. 't Is veel veranderd ondertussen, moet ik zeggen, en ik ook. Ik vraag me bijvoorbeeld af: hoeveel gaten waren er nog in dat dak? Stortte dat dak nog af en toe een keer in? Tuimelden er soms nog mensen in de kelder? Misten ze nog van deur? Passeerde er in die kelder nog altijd 's avonds laat een Romein zonder kop op zoek naar wijn? Werd dat hier nog altijd gefrequenteerd door dichters en muzikanten en andere doordrinkers? De snaren van de gitaren van toen zijn wellicht al helemaal anders gestemd nu. Toch doet het deugd hier even weer te zijn tussen gelijkgestemd volk dat een stuk van zijn jeugd op deze plek doorgebracht heeft. Voor mezelf associeer ik deze biotoop met enkele details: die 'buzestove' van 1974 waar ik de armen van een oranje kapstok in verbrandde, plus ettelijke Atlassen en Streekkranten en blaadjes van andere jeugdclubs, de toog waar ik op sliep als die stoof het niet meer deed of als het hierboven min dertig graden was, de Stones en Mike Oldfield en Focus en John Lee Hooker en 't een en 't andere, de afscheidsavond van iemand die naar het leger moest, mijn eerste teksten die ik kwijt kon in een blaadje. Van op een afstand bekeken deed het altijd wel weer deugd te horen dat het goed en soms een beetje minder goed ging in 'de Kwo'. Per slot van rekening laat je in de plaats waar je jong bent geweest altijd een schilfer van je hart achter. Als je in de loop van al die jaren nog ergens een andere Quo Vadisser ontmoette, dan deed dat altijd wel weer enkele aangename belletjes rinkelen, en niet per se die van de kassa. We lagen aan zee, we liepen rond in de zoo, we lieten ons te lande droppen, we vierden oudjaar, we maakten hutspot, we deelden soms lief en leed. Meer moest dat niet zijn, maar het was ook heel veel. In die straat van mijn oude jeugdclub kun je toevalligerwijs voor veel dingen des levens terecht: je kunt er school lopen als je daar zin in hebt, je kunt er (hoog)bejaarde jaren doorbrengen, je kunt er begraven worden als de tijd gekomen is en je kon er tanken naast de deur van 'de Kwo', en dit weekend kan er dus voor de laatste keer getankt worden, maar alleen hier. De 'Quo Vadis' is altijd een van de bekendste drenkplaatsen in het bruisende Heule-les-Bains gebleven. Ja, ik beken: ook ik was een van hen.

DE KWO

*Ja, ik beken:
ook ik was een van hen.*

*Quo Vadis:
aangeschoten vogel, ontstoken tand,
ezelsoor in een ambtenarenbestand,*

*u wacht nu de klop van de sloopkogel
of de sluipmoord van leegstand.*

*Maar het waren goede tijden.
In Quo Vadis schonk men geen azijnpis.
Wie hier zijn hart of zijn tijd of zijn geld verloor,
kreeg er het bruisende elixir voor.*

*Quo Vadis:
waarheen gaat gij?*

*Een tijdperk in dit wereldstekje
- hallo, met de status van de Kwo -
sluiten we nu af met een hekje.*

QV: santé!

GOD

Op de receptie bij de onthulling van mijn gedicht 'Spoorloos' aan Moen-Statie (eind mei 2016, als curator van de poëziewedstrijd van A tot Z) verschijnt ongevraagd God. God is een Ier die uit het niets opduikt en uitzinnig brullend mensen verbaal belaagt, met water gooit, zichzelf doopt en scheldtirades houdt. 'I'm God and you will burn in hell!' 'Alcohol on a Sunday morning is a sin!' 'I'll crack your face!' De politie wordt gebeld, maar dat duurt, want die moeten van Waregem komen. Met z'n viere overmeesteren ze de zatte en/of gedrogeerde kerel. In de combi maakt hij verder amok. Niemand van de (ongeveer honderd) aanwezigen zal de onthulling van mijn gedicht vergeten... hoewel alleen de zatte god de voorpagina van een krant haalt.

CANNABIS

Onze zoon Marius onderneemt zijn tiende reis met het NEF, het Nederlands Epilepsie Fonds. Ze vliegen naar Spanje, Costa del Sol. Hij is nog altijd de enige Vlaming in het gezelschap. Dit keer vertrekken ze uit Rotterdam, Airport The Hague. Omwille van het vroege vertrekuren boeken we alweer een Best Western Hotel – vlakbij. Marius is nog altijd permanent slaperig en suf door zijn huidige medicatie (o.a. Frisium), maar we starten binnenkort dus medicinale cannabisolie op. De Transvaal apotheek in Den

Haag laat ons weten dat ze het flesje telkens naar een apotheek in Breskens zullen zenden. Dat scheelt. Het is veel dichtter en ik ken Breskens op mijn duim, door mijn fietstochten op de Panoramaroute Cadzand – Breskens. Ik nam er ook ooit deel aan mijn laatste wedstrijd dictee. Het medicinale ding op zich kost een aardige duit. Ik betaal voor de eerste dosis en mail het betalingsbewijs door. Duimen voor een ‘heilig oliesel’: dat het helpt. Een week later is zoveel al duidelijk: het helpt. De extreme sufheid is weg. Nu nog hopen dat het de aanvallen bestrijdt. We bouwen pas na onze reis naar Cyprus de boosdoener Frisium af. Ondertussen wordt de procedure om aan de olie te geraken nog wat ingewikkelder. Gelukkig zijn we lid van MedCan, en zijn we al bij dokter Moeremans in Mechelen op consultatie geweest. We werken in het vervolg met een code, via de site van Transvaal apotheek Den Haag. Ons tweede flesje bereikt de apotheek in Breskens net voor we naar Cyprus vertrekken. Ze houden het in bewaring – gelukkig heeft Marius nog voldoende voorraad. Er gaan 200 druppels in zo’n flesje.

Update medio zomer 2016: mijn derde bestelling betreft drie flesjes ineens. Vlotte service. Zowel in Den Haag als in Breskens. Ondertussen ook de neuroloog van Marius gezien, in AZ Brugge. Hij vertoont interesse, maar durft zelf niet voor te schrijven (illegaaliteit in België, verzekeringsrisico...). Overigens gaat hij binnenkort met pensioen. We maken ook een begin aan de geleidelijke afbouw van de klassieke medicatie, maar de combinatie Ospolot (peperduur) en Frisium zal waarschijnlijk moeten blijven, hopelijk in mindere mate dan.

JACKY, SARA

Prille zomer van 2016 sterft Jacky Vanmaele uit Tielt op 66-jarige leeftijd. Hij is de bezieler van kleinkunstgroep Harlekijn en een cult(uur)figuur aldaar. Later houdt hij de foyer in het Tieltsse CC draaiende. Ik zoek hem daar jarenlang geregeld op, ‘en passant’: deze minzame kettingrokende koffieslurpende oude hippie. De laatste keer zie ik hem in het restaurant van de kliniek in Tielt, waar onze zoon die dag een behandeling moet ondergaan. Hij vertelt me – eerder opgewekt – dat hij ziek is, maar dat hij goede hoop heeft. Hij ziet er helaas heel erg slecht uit; alles is grijs en dor aan hem, zelfs zijn kleren. In dezelfde periode bereikt ons het slechte nieuws over Sara Dewaele, prima oud-studente van mij aan de Torhoutse Normalschool en sedertdien zaakvoerster hier in Heule van bakkerij-patisserie Niek Bossaert, tevens haar man. Sara vecht jarenlang een moedige strijd met de koppige K. uit. De overmacht is te groot. Heule houdt de adem in.

FIETSEN

Ik wip niet op mijn fiets. Ik kruip er omzichtig op. Immers: ik ben 63. Het is een stevige vouwfiets. Geen elektriciteit. Zelf duwen. Mijn trajecten situeren zich in de omgeving (Heule, de oevers van de Leie, Menen, Ooigem, Bossuit, de sluipfietspaden van Kortrijk, de stad) en aan zee (de panoramaroute Cadzand – Breskens, Bray-Dunes – De Panne, Diksmuide – Nieuwpoort, Oostende, Fort Napoleon – Bredene). In de stad is mijn fietsje wendbaar; te lande is mijn fiets stug. Hij houdt namelijk niet van wind van voren en van bergop.

11 JUNI

Zaterdag 11 juni 2016 – andermaal een muisgrijze dag in België – is een dag om niet licht te vergeten. We nemen afscheid van vriend en bekend Tieltenaar Jacky Vanmaele. Bij thuiskomst krijg ik het bericht dat mijn pa een zware trombose heeft gedaan. We starten die dag ook het medicinale cannabisgebruik bij zoon Marius op. De dag erna is het Vaderdag. Onze reis naar Cyprus ligt in het verschiet, maar zal dat lukken? En zus Bea plus man Henk, beiden verpleger en in de omgeving van mijn ouders wondend, vertrekken naar Bulgarije.

PA, PA

Mijn pa (85) wordt behandeld in de klinieken van Brugge en Torhout. ‘Ze zijn er vlug bij’, zoals ze zeggen. Dat is maar goed ook: het is een zware trombose, en verlamming plus spraakverlies liggen in de lijn van de verwachtingen. Omdat er binnen het halfuur ingegrepen kan worden, herstelt hij heel snel. Na vijf dagen mag hij weer naar huis. Het wordt wel een ander leven. We zullen met z’n allen een en ander moeten bespreken en organiseren. Taakverdeling. De reizen blijken door te kunnen gaan, maar net zo goed zien we daar van af. We houden ook rekening met een vlugge terugreis. In dezelfde periode sterft de schoonvader van mijn jongste broer Bart. De uitvaart is in Sleidinge. Hij werd 90 jaar en schoolde zich zijn hele leven lang bij. Verwonderlijk: een drukbevolkte kerk voor iemand van 90 jaar. Detail: een indrukwekkende preekstoel. Een teken van de tijd van toen.

BEGIJNHOF

Vijf jaar na mijn begijnhofdichterschap in Kortrijk (2010) treed ik op uitnodiging van enkele Vlaamse verenigingen op 11 juli 2016 in het begijnhof van Kortrijk op, samen met de dichters Marijke Claeys en Achilles Surinx. Ik lees een keuze voor uit mijn seizoencollecties van toen: korte leuke gedichten, genre light verse, die ook af en toe tentoongesteld werden. Ze zouden er indertijd ook een boekje van maken, maar dat kwam er nooit. Kortrijk was met andere zaken bezig. Andermaal vragen minstens zes mensen me of het boekje ook bestaat. Ze vinden het bijzonder aardig. Ik doe dan maar mijn voorleesmap cadeau aan voordrachtlerares Lut Bogaert, die ook komt luisteren. We lezen voor op een binnenpleintje. De wind rukt aan onze haren. Donkere wolken en zon wisselen elkaar af. Tussendoor speelt ook de Kortrijkse stadsbeiaardier een (groot) aantal deunen. Slot: De Vlaamse Leeuw. We staan daarvoor op, maar daar voel ik me bijzonder onwennig bij. Ik kan het nog net hebben. Mijn voorwaarde om mee te doen betrof immers de afwezigheid van uitdrukkelijk Vlaams-nationalistisch gedoe. Maar het blijft gelukkig bij de Leeuw. Ook de nadronk op de receptie heet Vlaamse Leeuw. Ik vind het niet erg. Het was een geslaagd optreden.

INDIVIDUO

Bingo bis! Het (vooral Nederlandse) sf- en fantasytijdschrift Wonderwaan (aflevering 38) publiceert twee van mijn verhalen. Een onder mijn echte naam, een onder de schuilnaam Bjarne Donderdag. Het verhaal 'Coupable' verscheen onlangs ook al in Kluger Hans. Het andere verhaal is 'Zij die de legermacht ontbindt', een variant op de komedie Lysistrata van Aristofanes. Niet dat ik me geroepen voel om fantasy en sciencefiction te schrijven. Ik hou er niet van. Maar mijn beide verhalen hebben wel een hoog horrorgehalte. Ooit slaagde ik in eenzelfde krachttoer in het puur literaire blad Kreatief. De hoofdredacteur was daar eerst wat ontstemd over, maar gaandeweg vond hij het geweldig. Inmiddels heb ik wel mijn andere schrijfpseudoniemen geannuleerd. Dat waren Bärbel Urquhart, Eric Otonne, Geraldine Roslare en sporadisch eventjes Marius Vanthomme. Mijn literaire blogs verschijnen nu alle onder de auspiciën van Sjors DNO. Transparantie!

FORMULE 1

Al jaren ben ik bevriend met Patrick Vandoorne, o.a. beeldend kunstenaar. Anno 2001 werken we getweeën in een grote circustent in Kortrijk het project Circulus Vitae uit. Ondertussen is zijn zoon Stoffel flink op weg om piloot te worden in Formule 1. Dat wordt 2017. Op een bepaalde vrijdagavond, ongeveer vier jaar vooraleer hij de grote stap kan en mag zetten, geef ik een gelegenheidsspeech in de garage hier in de streek die hem wat sponsort. Er gaat een etentje met vader en zoon aan vooraf. Enkele jaren later kent iedereen Stoffel Vandoorne. Op de drempel naar Formule 1 verschijnt in De Standaard een artikel over hem, waarin die garagehouder het heeft over 'zelfs een lokale schrijver die voorlas op die avond'. Tja. Ik ben er weer bij... onzichtbaar, zoals gewoonlijk. En voorlezen? Er was duchtig wat copywriting- en opzoekwerk aan die speech. Noot: luttele jaren later komt Stoffel Vandoorne in de E-Formule uit.

Ondertussen zit deze 'lokale' schrijver niet stil. Onder de titel 'Beeldenaar' klem ik de novellen 'Vreemde hemelvaart' en 'De ambtenaar en de kunstenaar' samen in één lijvige short novel. Inspiratie put ik uit mijn jarenlange vriendschap met de keramische beeldhouwer José Vermeersch en diens kompaan, tevens mijn overbuur, Raf Soens. We ondernamen gedrieën ooit een tocht naar de Westhoek, een etmaal lang. Ik wil met mijn verhaal mijn kans wagen in een Nederlandse wedstrijd voor korte romans. Misschien wordt dit mijn Formule 1. Ondertussen verschijnen ook diverse leesboekjes van mijn hand in de Verrekijkerreeks van uitgeverij die Keure.

VERLENGINGEN

En ik lijk in verlengingen te zitten die me wel zinnen. Een kleine Nederlandse uitgeverij in Bergen-op-Zoom wil mijn gedichtenbundel 'Zwaartekracht' publiceren in het derde kwartaal van 2017. Thema: epilepsie. Er is ook hernieuwde belangstelling van de universitaire uitgeverij Acco Leuven voor mijn leerboek 'Verlichte gedichten' (omgaan met poëzie). Ik heb een afspraak hieromtrent met redactrice Nele Kellens in de Gentse

kantoren van Acco. De publicatie is ook gepland voor 2017. De 80ste Boekenbeurs in Antwerpen laat ik aan mij voorbijgaan, met uitzondering van de openingsavond op zondag. Uitgever Nic Pappijn van uitgeverij die Keure, met wie ik ongeveer elk seizoen wel eens uit eten ga, rekent er op dat ik opdaag. Ik zie er dan ook een dozijn bekenden terug, met wie ik vooral via mails communiceer. Nou: die verlengingen leveren dus wel iets op. Al hoeft het voor mij niet meer zo nodig. Bewijs: tijdens de boekenbeursweek ben ik met Lut en haar 'kant' van de familie in de Franse Ardennen. Ook daar valt er te bladeren. En uiteindelijk... spijbel ik alweer de openingsavond van de Boekenbeurs.

EEN 'ZWARE' STEM

Eind 2016 maait Magere Hein weer wild om zich heen. Een 'bekende' dode is Guido Barrezele. Op de eerste ijskoude maandag van het seizoen woon ik zijn begrafenis bij in Ingelmunster. (Naast mij zit Francine 'Seine', mijn cafébazin van De Heerlijkheid, wier huisvriend de week ervoor ook stierf). Guido, oud-leraar Frans, was ook een bekend radiopresentator van populaire muziek. Zijn stem was daar uitermate geschikt voor: warm, zwaar, sonoor. We hebben hem daarom ook zo'n drie jaar geleden gevraagd om een introtekst voor onze volksfilm 'Tine' in te spreken. Guido heeft blijkbaar de tijd (of de zin, of de mogelijkheden) niet meer gehad om de muziek voor zijn begrafenis te bepalen. De (klein)kinderen hebben in zijn plaats gekozen. Enkele maanden daarvoor duikt Guido (met partner Mia) nog op in mijn stamcafé De Heerlijkheid in Heule.

DRAMA & BLIJSPEL

Begin 2017 ontdek ik per toeval op het internet dat mijn theaterstuk MEERVOUD (M/V) in juli 2014 gespeeld wordt door toneelvereniging Niet Versagen Hansbeke ter gelegenheid van 'Spots op West' in Westouter, in een wedstrijdorganisatie van theatermagazine OpenDoek (waar ik nog een tijdlang columns voor schreef, maar door hun dilettantisme er de brui aan gaf via een protestmail). Mijn stuk is uitgegeven door en beschikbaar bij theateruitgeverij ALMO Antwerpen. Ook van hen vernam ik indertijd niets. Mis ik hier iets? Of ben ik te liefhebberig? Omstreeks datzelfde tijdstip krijg ik een telefoontje van uitgever Johan Vergote van Bibliodroom. Hij zou in 2018, wanneer ik er 65 jaar op heb zitten, graag een boek publiceren met divers werk van mijn hand. Het zou een 'project' moeten worden. We beginnen alvast te hersenhazen. Eerst nog 'Verlichte gedichten' bij Acco Leuven/Den Haag en 'Zwaartekracht' bij Kleinoed & Grootzeer Bergen-op-Zoom. De jaarwende 2016-2017 brengt dus best wel goed nieuws op literair vlak, al valt onze verwarming gedurende de volledige eerste kerstweek uit. Ik schaak in die donkere koude dagen ook weer dapper met mijn kleinkinderen Leo (6,5) en Wilma (8). Ze hebben prima kerstrappen en zegden braaf hun nieuwjaarsbrief op voor Europa en Aroma.

RENAISSANCE

De winter van 2016/17 duurt lang en is eentonig. De kleine tegenslagen stapelen zich op. Er gaat geen week voorbij of er is wel wat aan de hand. In maart verschijnt dan mijn 'Verlichte gedichten'. Ook de zon komt weer tevoorschijn; ze is lange tijd een verloren voorwerp geweest. Ik doe uitvoerige mailings. De uitgeverij zorgt voor een flyer. Het ziet er goed uit. Ik heb me in verband met workshops ook weer aangemeld bij de Eekhout Academie, met succes. Vives Torhout neemt me op in hun digitaal onderwijsblad. De pers zoekt me ook op. Omstreeks medio februari gaan we met enkele 'vers' gepensioneerde collega's van Katho/Vives uit eten in Torhout, waar anders. Dirk, Ivan, Danny, Marleen, Jan, Cecile. Dat valt mee. We besluiten het elk jaar te doen. Niet met de hele ouwe. Ik probeer er ook nog Colette bij te krijgen, mijn oud-collega 'Nederlands' (wat een ouderwets woord voor een vak dat allang veel meer en heel anders is!). In het verschiet: het jaarlijkse Polderhoeve weekend (Uitkerke) met de familie en Leo's Lentefeest. 'Euro'pa is er weer klaar voor.

OVERDOSIS

Lente 2017. Ik ben net voor de zoveelste keer terug uit Nederland met drie flesjes cannabisolie voor zoon Marius, wanneer de telefoons zoemen: een begeleidster heeft per ongeluk een te grote dosis (16 druppels in 1 keer in plaats van 4 druppels per keer, 3x per dag) toegediend. Paniek. De apotheek in Den Haag is al dicht. We kunnen die niet meer bereiken. Gelukkig kan dochter Sarah in Mechelen dokter Moeremans aan de lijn krijgen. We worden gedeeltelijk gerustgesteld: 'hoge euforie' of 'grondige rust' behoren tot de mogelijkheden: twee eufemismen. Diverse telefoons over en weer. Marius moet zich rustig houden, zo hij dit al niet is door de te hoge dosis. Bovendien is hij weer gevallen onlangs; er zitten vijftien hechtingen achter in zijn hoofd. Mijn vrouw heeft in verband met het toedienen (van de Bedrol CBD 10%) onlangs nog zo nauwgezet alles op papier gezet voor de begeleiders ter plekke... Ik bel, zelf hoogst ongerust, Marius enkele keren op: de 'rustmogelijkheid' is overduidelijk (stem, spreektempo...). Weer een beklemmend avontuur...

GEBOEKT EN GEMAZELD

Lente 2017: presentatie 'Verlichte gedichten' in Boekenhuis Theoria Kortrijk. Herfst 2017: publicatie dichtbundel 'Zwaartekracht' in Nederland. Veertig jaar na mijn officieel debuut in 1977 (de dichtbundel 'Een nerveuze alchemist'). In 2018 zal dan mijn proza-boek verschijnen, wanneer ik 65 word.

KRAK!

Een maand voor de presentatie en de eerste workshops van en met 'Verlichte gedichten' kraakt er frontaal een tand af. Ik zit met een zichtbaar lelijk gat. Lachen verboden. En ik heb net (op andere plaatsen) een tweetal peperdure implantaten plus een nieuwe kroon laten aanbrengen. Nu kan ik bepaalde dentale/labiale medeklinkers niet meer

volkomen uitspreken. Een vlugge telefoon helpt me uit de rats. Vier dagen later mag ik me aanmelden bij het kabinet waar ik al zoveel centen heb achtergelaten. Hopelijk komt alles in orde binnen de maand, want ik moet het woord kunnen voeren in Kortrijk, Brugge, Gent en Antwerpen. En mijn boekhouding... tja. Even op de tanden bijten.

ODE

(Ode aan Boekenhuis Theoria Kortrijk)

In een mekka van mokka en kletsboekjes houden boekhouders van de bovenste plank hier huis. We reizen er over rails van boekenruggen naar verre bestemmingen in onszelf en in zoetzure buitenland. Er heerst een zacht geruis tussen al dat gebladerte. Goede stilte vezelt zacht tussen bladzijden. Op hurkhoogte torsen de onderste planken het zilver en goud van lettersoep, bladerdeeg, griffels en pluimen. Op het kookpunt heerst pollepeldrama en schuimspaanromantiek, op slurpafstand van whodunits en huiver op kamertemperatuur. Vers geperst kan ook: dichter, dunner, gezonder. Of boekenbeursgenoteerd en uitbundig: inkt die klinkt. Die ene kanjer. Dat nog onontdekte reisverhaal. Boeken voor eerste klas. Van die drukte kun je bladstil worden. Rode oortjes, ezelsoortjes, mijn laatste oortje voor een boek. Want Boekenhuis Theoria bedrijft de uitgelezen boekhoudkunde. Met inktzwarte koffie.

Ter gelegenheid van Independent Bookstore Day in Nederland (april 2017) kiest een vakjury mijn Ode voor de Top tien van de Ode-wedstrijd. Leuk, zo vlak voor mijn boekpresentatie in Theoria. Nog in Nederland (alweer) word ik geselecteerd om voor te lezen in Nieuw-Vennep, in het kader van 'Stilte en het Nederlandse landschap', waar ik een gedicht voor inzond. Ik laat ze weten dat we vrijwel elk jaar in Nieuw-Vennep overnachten (in De Rustende Jager, wanneer zoon Marius het vliegtuig in Schiphol neemt), maar dat het nu echt te ver is om 1 luttel gedicht voor te lezen. Ik sluit als bijlage wel mijn verhaal over Ari O. in, dat zich afspeelt op het terras van De Rustende Jager.

CAMILLE

Lente van een druk jaar. Oud-studente Maaïke Monkerhey presenteert in Wijschate haar boek 'Niet omkijken, Camille'. Ik ben erbij. Met voorbedachten rade. Maaïke is een oud-studente waar ik de beste herinneringen aan bewaar. Haar boek is een verhaal gebaseerd op geschreven documenten, thema De Grote Oorlog en vluchten. Op de dag van de presentatie wemelt het in Wijschate van de rallyauto's. Een prettige mix: naft, gebrul van motoren, literatuur. Ik ontmoet er ook Johan Vergote, de uitgever van Bibliodroom, die een jaar later mijn roman zal publiceren t.g.v. mijn 65. De lente is goed voor zulke dingen. Vooruitzichten, hoop. De herfst ook. Kruidigheid, voorbode.

PS Toeval: de afgelopen maanden heb ik ook veel te maken met een andere Camille (V): de marketeerster van uitgeverij Acco Leuven.

PEPERDUUR

Een jaar na onze eerste cannabisconsultatie zoeken we (met zoon Marius) dokter

Moeremans in Mechelen weer op. Het jaarvoorschrift voor Bedrolite moet herhaald worden. Er is goed en slecht nieuws. Legalisering in België zit er vooralsnog niet in. Wat dacht je. Maar in Nederland is er een concurrent op komst. Dat kan een prijzenslag veroorzaken... Momenteel betaal ik 542 € voor drie flesjes 10 ml Bedrolite, plus verzendingskosten van Transvaal Apotheek Den Haag naar Apotheek Breskens, plus nog 10 € aldaar, plus de (door gigantische polderwegenwerken) ingewikkelde verplaatsing. Marius reist dit jaar met het Nederlands Epilepsie Fonds naar Portugal. Volgens dokter Moeremans is het ten stelligste af te raden cannabisolie mee te nemen, ook al is het medicinaal. De oplossing: een week voor vertrek wordt Marius elke dag een dubbele portie toegediend. Die blijft voldoende lang nawerken in het bloed. En politio- neel of gerechtelijk kan dat geen probleem vormen.

UPPERDOG

In de loop van het jaar 'When I'm sixty-four' werk ik gestaag aan een verhaalroman die ik in 2018 ter gelegenheid van mijn 65 zal publiceren: 'Upperdog: biotrilogie van mens, dorp en tijd'. De drie delen heten respectievelijk 'Upperdog', 'Upper Class' en 'Upper-cut'. Ik speel met fictie en factie, biografie en fantasie. Tussendoor verschijnt in Nederland nog mijn 'kleine' dichtbundel 'Zwaartekracht'. Ik brei er niet te veel pr rond, want de thematiek ligt te gevoelig: epilepsie... en mijn zoon. Maar eerst nog even voor de vierde keer naar Bulgarije... de streek rond Burgas.

EPICENTRUM BIS

Zoon Marius is heelhuids terug van een reis naar Portugal met het Nederlands Epilepsie Fonds. We hebben tot tweemaal toe een gigantische file op de terugweg van Schiphol. Ondertussen is er ook wisseling van wacht wat neurologische begeleiding voor Marius betreft. We kunnen nu terecht in AZ Kortrijk vlakbij; onze vorige neuroloog in AZ Brugge stopt ermee. Er volgen nu wel weer drukke dagen: 48-uren video observatie, EEG, MRI... Lut en ikzelf frequenteren ondertussen peperdure tandartsen. Twee bezoeken = één reis all-in. Na vier jaar woon ik ook eens de zomerse barbecue bij van mijn 'oude' hogeschool, ter gelegenheid van het afsluiten van het academisch jaar. We zeggen en schrijven medio juni 2017: er wordt al vergeleken met de zomer van 1976. Ja: de aanhoudende droogte.

COPYCAT

Remember september 2013: 'Mijn' volksfilm 'Tine, een mokkel van haar sokkel' komt uit. Juli 2017: in Roeselare wordt een strip gepresenteerd, o.a. door dichteres Maud Vanhauwaert: 'Deze mokkel valt van haar sokkel'. Klap op de vuurpijl: de strip verschijnt bij uitgeverij Bibliodroom, waar ik anno 2018 een roman zal publiceren t.g.v. mijn 65ste gedenkdag. Oud-journalist Noël Maes signaleert me het plagiaat. Ik neem even poolshoogte bij uitgever Johan Vergote van Bibliodroom. Hij is er het hart van in. Noch hij, noch de dichteres hadden uiteraard kwade opzettelijke bedoelingen. Ik sus

wat en raad hem toch aan tijdig te ‘googelen’ in de toekomst, of iets al dan niet al bestaat. Het geeft een stom gevoel als je zo’n geval van klakkeloosheid constateert, bedoeld of onbedoeld.

FIBO

(Toespraak in kunstgalerij Marbes, Kortrijk, t.g.v. een expositie van de Fibonacciboys: drie fotografen en enkele beeldend kunstenaars)

01. Os & ezel, A & B, gas & elektriciteit, Spic & Span, de ene Griekse zuil die de andere Griekse zuil oproept... die vreselijk voorspelbare symmetrie en repetitie zit overal goed ingebakken. Behoeft aan veiligheid, rust, evenwicht, structuur. In een biografie over de Britse komiek en zoveel meer John Cleese las ik ergens zijn verzuchting: waarom hebben we in hemelsnaam structuur nodig? Mag iets ook eens wat scheef of schuin zijn?

02. Jaren geleden wees een kunstschilder me in Parijs de fameuze reeks getallen aan (de bijgenaamde ‘konijnenrij’) plus de toepassing ervan in bijvoorbeeld diverse vensters in de omgeving van de Jardin du Luxembourg. Het was een verademing en ook een ontdekking. Ik begon de dingen anders te bekijken.

03. Vroeg of laat moest er eens een verhaal van komen. Letterlijk letterkundig de rij van Fibonacci toepassen is niet zo simpel als de slaapkamerdeur van een slachtoffer van een moord op een kier van 1 komma 62 centimeter te laten staan bijvoorbeeld in het perfect recursieve stratenplan van Dakpannendorp of Verkavelgem. Trouw aan de zoon van Bonaccio (of diens ontdekking via de Indiase en Arabische wiskunde in Algerije) heb ik mijn verhaal (titel ‘Braaf!’) via allerlei details en divers repeterende elementen gestalte gegeven. Er gebeuren vreselijke dingen met een soort fibonacciaanse recursieve consecutiviteit met onder andere een eenkleurige chef-kokkin (die elke dag in een andere kleur kookt, gebaseerd op de oude Indiase geneeskunde) en een hond die niet Fifi heet – zover heb ik het niet gedreven. In hoofdstuk 0 bolt keukenhulp Jezabel Malbien van restaurant Het Laatste Avondmaal met vrolijk belgerinkel een tuinpad op. Zo doet ze dat ook in hoofdstuk 1, hoofdstuk 1, hoofdstuk 2, hoofdstuk 3, hoofdstuk 5, hoofdstuk 8, hoofdstuk 13 en hoofdstuk 21. Dat loopt telkens op een vreselijke wijze af. Er sneuvelen oude besjes en Libanese professoren in de Toevalskunde. Gelukkig zijn er die avond in restaurant Het Laatste Avondmaal van de eenkleurige chef-kokkin 55 reservaties om te dineren, zodat het verhaal harmonieus kan eindigen.

HABEMUS PIZZA BIS

Herfst 2017 vliegen we andermaal naar Rome, dit keer ook met dochter Sarah. Het wordt weer een driedaagse midweek. We stappen in totaal 66 kilometer door de straten, ikzelf ietwat beperkt door een opkomende eksteroog. Het is prachtig weer. We

gaan in een van de bekendste modestraten (bij de Spaanse Trappen) over tot gedurfde aankopen: Lut en Sarah kopen een bontjasje; ikzelf een stel cognackleurige autohandschoentjes 'zonder vingers'. Ettelijke keren zijgen we neer voor koffie of prosecco, o.a. in Romes oudste koffiebar. En we passeren zo vaak de Trevifontein dat we op den duur niet eens meer opzij kijken. Ons hotel ('Fellini') is er vlakbij.

Na deze Romeinse tijd heb ik twee literaire weekends. In Zwevegem is er de persvoorstelling van de vierde editie van ons poëtisch project van A tot Z en in Vladslo lees ik (met de dichters Hedwig Speliers en Frederik Lucien De Laere) op het Duits soldatenkerkhof gedichten voor. Een ervan is in het Duits en Engels vertaald en prijkt er langsheen een wandelpad.

Ondertussen zijn we in verband met de problematiek van zoon Marius ook verkast van AZ Brugge naar AZ Groeninge Kortrijk. Gelukkig, want eind november 2017 dient hij op de Spoedeisende Afdeling hier in Kortrijk opgenomen te worden omwille van een aanval die maar niet ophoudt. Hij verblijft er een week terwijl er andermaal aan zijn medicatie wordt gesleuteld. We zijn die bewuste zondagavond ijlings (ook met zijn poes Polly) uit Gits teruggekeerd, vlak nadat we er gearriveerd waren. Turbulente tijden. Alweer. Pas tegen de lente zal een en ander misschien weer in z'n plooi vallen.

ASSISTENTIESCHAAK

Op verzoek van meester Attila die lesgeeft in De Dobbelsteen, KTA Heule hier om de hoek, assisteer ik elke winterse dinsdagmiddag drie kwartier bij schaaklessen. Een veertigtal leerlingen (lager en middelbaar) spelen er tegen elkaar (en tegen mij). Ik ga raadgevend rond en speel een partijtje tegen wie geen tegenstander heeft die week. Aan het eind van de winter is er dan een intern schaaktoernooi. Daarna wordt het weer tijd om buiten te spelen.

MEET & GREET SV

Het sneeuwt onverwacht heel veel die zondag 10 december 2018 wanneer in Karting Kortrijk (Stasegem, eigenlijk) ik naar Meet & Greet Stoffel Vandoorne glij. Met zijn pa Pat maakte ik ooit Circulus Vitae mee, project + boek. Ik spreekte ook voor de jonge renner in garage Devos-Capoen – een zeer literaire toespraak met – verwondert het u – een kaduke geluidsinstallatie. Na zijn eerste seizoen in Formule 1 (veel technische problemen) is er dus Meet & Greet voor de fans. Ik krijg van Pat(rick) Vandoorne een vipkaart cadeau. Champagne en lekker eten de hele dag, van 10 u tot 10 u. Helaas is Stoffel zelf (alweer door technisch pech: vliegtuig, dit keer) negen (9) uur te laat op de afspraak. Ik zag die dag ook oud-student en acteur Kurt Defranq terug. En de schrijversfamilie Bekaert.

NIKITA

In het begin van het jaar waarin ik 65 word, na een heel moeilijke periode met zoon Marius, die onder andere noodgedwongen drie weken hier bij ons thuis verblijft,

kalmeer ik mijn eigen gemoederen met het schrijven van een roman, vrijwel dagelijks. Dit is de inhoud.

Mats, dertiger, leeft al van jongs af aan in een mijnenveld. Hij heeft een aandoening die hem telkens opnieuw velt, als een laffe sluipschutter: epilepsie. Maar er is vlakbij nog een ander mijnenveld. Hij maakt ook letterlijk moord en brand mee op het 'Domein der Beperkingen': een instituut voor kinderen en volwassenen met een fysieke handicap, met een lagere en een middelbare school, leefgroepen, wooneenheden, werkplaatsen, dagcentrum, boerderij, tearoom, etc... Mats zelf woont ondertussen zelfstandig begeleid op een aangepast woonerf vlak bij dat domein, waar een aantal directeuren de plak zwaaien. Drie van die directeuren komen op een gruwelijke manier aan hun einde. De molen op het domein speelt hierin een hoofdrol. De 'Molenmoorden' worden een hele kluif voor pers en publiek. Ondertussen wordt een benefietactie voor Mats op touw gezet: 'Mats naar Montevideo'. Het blijkt namelijk dat hij in Uruguay bekend is bij veel mensen. Een vliegtuigcrash in de jaren zeventig in het Andesgebergte heeft daar alles mee te maken. Maar hoe komt dat? En wie maakte de drie directeuren koud?

Een exclusieve inclusieve thriller zonder politie of detectives, met in de hoofdrollen een kerel met een beperking, de niet-aflatende wind, een molen, drie dode directeuren, oud-rugbyspelers uit Uruguay en personages van divers pluimage op het 'Domein der Beperkingen'.

Ondertussen dienen zich ook weer literaire voordrachten voor. Ik beperk die momenteel tot Oost- en West-Vlaanderen. Een twintigtal. En in de zomer presenteer ik mijn roman 'Upperdog'. Uitgever Johan Vergote van Bibliodroom is momenteel bezig met het porren van Kortrijkse politici in dat verband. Ik word er immers 65...

PS Een Vlaamse uitgeverij die ik al eens het manuscript toezond, laat me weten juridische problemen te vrezen. De herkenbaarheid in het verhaal zou te groot zijn. Ze hebben er duidelijk DienstenCentrum Gidts ofte Dominiek Savio in gelezen... En dit 'Domein der Beperkingen' komt er niet fraai uit.

HEIDEN

Januari 2018 laat ik me ontdopen. Fluitje van een cent (website, standaardbriefje, mailadres). Twee dagen daarna al ontslag uit het leger van God met een hoofdletter. Officiële bevestiging twee weken later. Ik maak me anno 2020 ook lid van het Humanistisch Verbond en publiceer de tekst 'Schriftgeleerde' op hun blog.

I.M. WIM V.

Het noodlot slaat andermaal toe bij oom Walter en tante Rosa in Torhout: na Greet is nu ook haar oudere broer (en mijn neef) Wim (53) overleden. Voorbijgangers vinden hem boven op zijn fiets in een drukke straat, 03:40 's nachts, ter hoogte van De Warande in Torhout, niet ver van waar mijn ouders wonen. Wim kwam van een quiz op de Driekoningenwijk. Hij was 'de slimste mens' van Torhout. Een wetsdokter

onderzoekt; blijkbaar gaat het om 'een kwalijke val'. Nu blijft neef Nic nog alleen achter: de jongste.

65

Nu ben ik echt 65. Het klinkt gek. Mijn roman 'Upperdog' verschijnt. Er komt ook wellicht (eindelijk) een gedicht van mij op een openbare plek in stadsdorp Heule, waar het centrum anno 2018 een grondige facelift krijgt.

HEULE

Heule, des lands, van 't stad, 'n dorp,
in 't bos, naast 't water, aan de rand,
bij die molen, wat vroeger, wat later.
Meervouden doen de ronde in Heule:
Feesten, reuzen, Vlaanderen, mensen
bijwijken samen heulend in herbergen.
Heule: bekende deun her en der,
maar ook een dorp als een dreun:
onafstotelijke staat, navel van Tineke.
In deze gemeente woont een volk
van vijf dagen lang in alle staten,
bovenal de hare: die van een volksfreule.
Dagen, nachten, klokken, jaren rond
is een Heulevaart de moeite waard.
Prik alvast september op de kalender,
boek een reis op d' Heulebeke
en scheep in voor goegemeente Heule:
randgeval, deelgenoot,
en bovenal
opperste staat van genadestoot.
Joris Denoo

WERELDEN VAN VERSCHIL

Lente 2018: Hanne treedt (werkgerelateerd, internationaal forum i.v.m. armoedebestrijding) op in Sevilla, Spanje. Sarah tweemaal idem dito in Portugal (tv-opnames). Marius onderneemt zijn ondertussen twaalfde reis met het Nederlands Epilepsie Fonds, naar Mallorca dit keer. Het is een onbeschrijfelijke klus om alles hiervoor in gereedheid te hebben. Dan nog hopen dat we op de heenreis naar Rotterdam Airport geen vertraging oplopen. Onmogelijk na te vertellen of op te sommen waarmee we allemaal rekening dienen te houden. Wijzelf trekken een week naar Kos, kort na de terugkeer van Marius. Ook voor die periode dient van alles geregeld te worden. Volgt nog een dag opname in ziekenhuis Roeselare: Marius ondergaat onder totale verdoving zijn jaarlijkse tandencheck-up. In Tielt kunnen we niet meer terecht, zoals voorheen. Juni 2018: we vliegen naar Kos voor een dikke week. Vulkaankraterbezoek. De kliniek van Hippocrates.

DE GROTE DROOGTE

Zomer 2018 evenaart zomer 1976, toen Lut en ik trouwden (23 juli). Grote droogte teistert landbouw, maar niet het toerisme. In juni zijn we op reis in Kos geweest. Leuk, een onweer inbegrepen. En een kraterwandeling op een nabijgelegen eiland. Ondertussen is mijn biotrilogie 'Upperdog' in de maak. Presentaties in september: een keer in openlucht in het park op Het Plein in Kortrijk (gesteund door het Collectief Letterzetter/Lettertypes) en enkele weken later in kaffaat De Heerlijkheid Heule. Ondertussen duikt ook uitgeverij die Keure weer op met een verse opdracht i.v.m. tekstmateriaal. Ik ga in dit verband voor de zoveelste keer uit eten met uitgever Nic Pappijn in Parkhotel Kortrijk. Altijd een hoogtepunt. De cannabisolie voor Marius kan ik nu een beetje dichterbij betrekken: Sluis i.p.v. Breskens. Hoera: 14 km x 2 minder. Maar het blijft 560 euro kosten. Juni 2018 woon ik nog eens een bbq bij ter gelegenheid van einde academisch jaar lerarenopleiding Vives Torhout. Vijf jaar geleden gaf ik er mijn laatste les. Best wel leuk om enkele collega's terug te zien, maar er zijn er al veel verkast naar een ander leven. Mijn generatie verdwijnt zoetjesaan van de officiële arbeidsmarkt. En er zijn een aantal ontevredenen onder de jongere garde. Twee dagen voor de eerste presentatie van mijn nieuwe boek ben ik gastspreker op de vernissage van Kortrijks persfotograaf Patrick Holderbeke, in Patria op de Markt Kortrijk. Ook Mie Bogaerts, Joke Maes en An Vanhentenrijk exposeren er. Ik doe mijn best.

DENDEREND SEPTEMBER

Indian Summer 2018 zal ik niet licht vergeten. Ik betreed alom de podia. Mijn boekpresentaties Upperdog vallen geweldig mee. Ook mijn speech op de Patri'Art expositie wordt gedenkwaardig. In het blad Oikos verschijnen twee gedichten. Ik doceer op verzoek anderhalf uur 'Taalhygiëne' voor bedienden bij Erfgoed Kortrijk. Digitaal ben ik wat minder actief: sedert mei zijn de Skynetblogs uit de lucht genomen. Ik behelp me met vervangende WordPress en Jouwweb blogs, maar minder heftig dan voorheen. Er zijn gemeenteraadsverkiezingen. Van de jaarlijkse Tinekesfeesten in Heule heb ik echter weinig geproefd. Maar in oktober gaan we met het resterende filmgeld van 'Tine.

Een mokkel van haar sokkel' met de regieploeg dineren in restaurant Hula. Daarna duiken we de donkere dagen weer in.

PS De cannabisolie voor Marius kan ik sedert kort ophalen in een apotheek in Sluis. Dat scheelt weer tweemaal veertien kilometer (voorheen Breskens). Maar de prijzen blijven dezelfde... peperduur goedje. Ik kan er niet over zwijgen, blijkbaar... Overigens dendert september niet zo goed voor Marius. Er zijn weer aanvallen. Begin oktober trekken we naar UZ Gent i.v.m. mogelijkheid nervus vagus stimulator. Het houdt maar niet op.

UN TAXI MAUVE

Herfst 2018 lees en bekijk ik voor de zoveelste keer Un taxi mauve, in het Frans. Via een oud-studente beschik ik over een door Michel Déon gesignde en van een opdracht voorziene pocketeditie. De film blijft overeind; schitterende Ierse muziek (The Chieftains). Tegelijkertijd volgen we de serie Homeland – indrukwekkend. Ik zal voor altijd mijn paarse taxi en Nicholas Brody associëren met de presentaties van mijn biotrilogie Upperdog. En met een mooie indian summer alhier.

DE HEERLIJKHEID, AMEN

Eind september 2018 presenteerde ik er mijn nieuwste roman. Sedert medio jaren '80 van de vorige eeuw frequenteerde ik er de zaak. We bekooktoofden er ettelijke culturele en populaire evenementen. Herfst 2018 beslist patrones Francine ('Seine') van kaffaat De Heerlijkheid aan het vintage station in Heule om ermee te stoppen. Ze wacht op een interessant bod. Dat zal een beduidende impact op mijn leven hebben. De Heerlijkheid betekende ook onderdak voor mij. Het was veel meer dan 'café'. Ik mag er dan nog 'drie zwembaden verdronken hebben', zoals ik soms pleeg te zeggen. Ik heb er honderden mensen leren kennen. En zij mij. Het einde van een tijdperk. No sentiments. Regrets.

REÛNIE, RUINES

Waarom associeer ik deze beide woorden? Herfst 2018 komen de 65-jarigen van en in Torhout samen. Een zonnige zaterdag. Gezellige receptie op het oude stadhuis; een prima diner in zaal De Zwaan in Ruddervoorde (... bij gebrek aan dergelijke horeca in Torhout...). Het werd al wat minder druk op de dansvloer dan pakweg 5 of 15 jaar geleden. Leuke herontmoeting met Marc Galloo (Schellebelle) en Georges Hoet (Torhout). Ik verkocht er (op verzoek) ook een aantal exemplaren van mijn Upperdog. Een derde speelt zich immers in Torhout af. En sommigen komen er letterlijk in voor. Tot hun verbazing. No further comment; read it.

HERFST IN GENT

November 2018 ‘vertoeven’ we anderhalve week in UZ Gent. Marius ondergaat er vooronderzoeken in verband met mogelijkheid implanteren nervus vagus stimulator. Lut blijft er al die tijd overnachten. Ik pendel elke dag heen en terug via vouwfiets, trein en tram. Polly de poes is op logement bij mij in Heule. Ik ga ook tweemaal naar Gits, om Marius’ post te checken en zo. Het reisgeld dat we voorzien hadden voor een city-trip naar Barcelona gebruiken we nu voor ons verblijf in UZ Gent. Cafetaria’s, automaten. Op 11 november is Marius nog steeds daar. Duimen voor een wapenstilstand.

Van het literaire front verder bedaard nieuws. Mijn roman Upperdog loopt redelijk goed. Er verschijnen twee gedichten (over vluchtelingen) van mij in het nationaal verspreide tijdschrift Oikos. Een Nederlands magazine (themanummer ‘Grijze klevers’) neemt mijn verhaal ‘Moeskopper’ op, onder mijn pseudoniem Bjarne Donderdag. En Sabam keert wat leenrecht-zakgeld uit.

DE NOBODY’S

Elk jaar eind november kwissen The Nobody’s in het Koninklijk Technisch Atheneum hier in Heule: Joris Denoo (moi), Joris Denoo (mijn neef) en Joris Denoo (ook verre familie). We worden aangevuld door een vierde man met een andere naam. Mijn neef geeft les in het KTA in de drukkunsten. Vandaar. Ooit ontdekte ik (door een verkeerde postbestelling) dat hij hier om de hoek lesgeeft (... terwijl hij in de omgeving van mijn geboortestad Torhout woont – de omgekeerde beweging dus van de mijne, een tijd geleden). We winnen nooit. Elk jaar zakken we dieper. We palmen zelfs soms de rode lantaarn in. Toch bestaan The Nobody’s uit intellectuelen, zelfs docenten. How come? Muziekvragen... Televisievragen... en hopla: weer gebuisd. We kijken geen televisie en onze muziek is al de vorige eeuw gestopt. Er komen nooit vragen over Rachmaninov of de Transformationeel Generatieve Grammatica.

In datzelfde KTA engageer ik me op dinsdagmiddag in de herfst en de winter voor het tweede jaar op rij in verband met schaaklessen voor leerlingen lager en middelbaar. Veel voldoening. Ik loop rond en geef raad of zet een partij op tegen een leerling die geen compagnon heeft. Mijn wekelijks bad in o.a. allochtonie en soms autisme. Ook een leerschool voor mij, ouwe rat van een hogeschoolvos.

WIET & MEELWORMEN

Op vrijdagnamiddag statten (bestaat dit werkwoord?) Lut en ikzelf graag eens in Kortrijk. Bij voorkeur fietsend ernaartoe en terug. Koffie, kleren, boeken. Café Renée en Café Rouge. Of de Viva Sara. Januari 2019 bezochten we er de gedoogde wietwinkel op de Graanmarkt, in verband met CBD-olie voor Marius. We wisselden zinvolle info uit. Diezelfde dag proefden we in BioPlanet meelworm met Parmezaanse kaas.

Literair nieuws. Voor uitgeverij die Keure schrijf ik korte teksten die in verband met aanleren en oefenen ‘Schrift’ gebruikt zullen worden. De voordrachten zijn er ook nog,

iets minder frequent dan vroeger. In de lente lees ik o.a. voor oud-collega's voor uit mijn nieuwe boek 'Upperdog', in boekhandel Theoria Kortrijk. En ik heb mijn jeugdboek 'Ludovik de vogelschrik' (Standaard uitgeverij, 1991) opnieuw geschreven en gedigitaliseerd. Het wordt nu 'Vik de vogelschrik'. Elke dag ook vul ik mijn verhalen site op jouwweb.nl aan: vreselijke verhalen. Om de vier dagen verschijnt een van mijn Miljar-den Flarden op Facebook. Ik nader de 500.

LOSSE FLODDERS

De kunstkerstboom van bij Marius thuis in Gits naar het recuppark gedaan. Het gevolg van een epilepsieaanval. Hij heeft ondertussen een nieuwe gekocht.

Kleindochter Wilma (10) wordt competitiezwemster. Ze was al Kortrijks schoolkampioene in haar leeftijdscategorie. Ze traint ondertussen tweemaal per week in het Mimosaabad in Kortrijk. Dat tempo wordt nu dapperder. Binnenkort zwemt ze haar eerste wedstrijd.

Mijn tweede seizoen schaakbegeleiding bij KTA De Dobbelsteen Heule is ondertussen ook opgestart. Elke dinsdagmiddag tussen 12 en 1 ben ik present.

Waterrat kleindochter Wilma (10) zwemt haar eerste competitiewedstrijden voor KZK Kortrijk: goud en brons voor resp. schoolslag en crawl! Maar... eind februari 2019 brandt het gloednieuwe nog ongebruikte zwembad met de zovele glijbanen af... Geen slachtoffers; immense schade. Kabels hadden vuur gevat. Een paar weken later zwemt Wilma zilver in het Olympiabad in Brugge.

BREAKING NEWS

26 februari 2019 worden we voor de zoveelste keer in UZ Gent verwacht. De beslissing is gevallen: hersenchirurgie bij Marius is een reële optie, mits een resem vooronderzoeken plus een invasief onderzoek. De optie nervus vagus stimulator wordt dus opzijgeschoven. Nu verder wachten op nieuws van het team. We stelden wel Marius' reis naar Rhodos met het Nederlands Epilepsie Fonds veilig.

Begin maart belt de verantwoordelijke van het Gentse epiteam: in de loop van april reeds gebeurt een petscan van de hersenen + een MR. We zullen dus binnenkort weer kamperen in de omgeving van de Ghelamco Arena.

NIEUWE LENTE

Lente 2019. Even opsommend schrijven / vermelden à la Andy Warhol.

Filmploeg Impuls (die onze film Tine inblikte) maakt een filmpje over café De Heerlijkheid en Seine / Francine. We zitten er namelijk in de eindfase: Te koop. Ik doe een monoloog in de film.

Vriend Rigo Meersman sterft aan hartfalen. Hij was kandidaat voor een ruilhart. Rigo (67 jaar) was een bekende initiatiefnemer voor Heule. Veel volk nam afscheid van hem op paaszaterdag in OC De Vonke.

We zijn enkele onderzoeken ver met Marius in UZ Gent. Afwachten op het verdict en het verdere vervolg. Marius beschikt nu ook over een rolwagen voor langere afstanden. Het gaat anders niet meer. Nog altijd omslachtige bestelprocedures Ospolot (AZ Groeninge, via Duitsland) en CBD-olie (Den Haag, Sluis). Marius onderneemt in juni zijn jaarlijkse reis met het Nederlands Epilepsie Fonds: Rhodos. Wijzelf boeken (voor de derde keer) Kreta.

Ik schrijf op uitnodiging een non-fictieboekje over de provincie Vlaams-Brabant voor de Nederlandse uitgeverij Ars Scribendi. Joke Guns, Vlaams schrijfster in Zweden, is de tussenpersoon. De provincie West-Vlaanderen was jammer genoeg niet meer vrij.

Droogte in het verschiet. Men smacht naar regen. Het zou een kletsnatte lente moeten worden om een en ander voor droogte te behoeden.

Jureren voor A-Z poëzieroute Avelgem – Zwevegem (afronden: 5-jarig lustrum) en voor jeugdpoeëziewedstrijd museum dr. Guislain Gent.

Kleindochter Wilma zwemt inmiddels al vier medailles bijeen. Ik probeer er zoveel mogelijk bij te zijn.

We zetten de zomer in met een derde reis naar Kreta. Iraklio/Heraklion kennen we inmiddels als onze broekzak. Ook Knossos komt aan de beurt. Bij thuiskomst heerst een hittegolf in de lage landen en bredere omstreken.

ANOTHER SUMMER

Zomer 2019. Terug van Kreta, nadat Marius Rhodos bezocht met het NEF. Alweer ingewikkeld. Marius heeft weer zware aanvallen. We moeten in het kader van onderzoeken zijn medicatie nl. ietwat verminderen. De CBD-olie lijkt ook niet echt te helpen. Op korte tijd waren we twee keer op Spoed. Hijzelf wijt het ook aan stress i.v.m. het bericht dat hij kreeg: van 1 tot 8 september moet hij in UZ Gent weer zo'n gecompliceerd vooronderzoek ondergaan i.v.m. eventuele hersenoperatie. Wij kamperen er ook: Lut permanent; ik pendel met trein en tram andermaal. Het mijnenveld wordt alsmaar groter en gevaarlijker.

Letterkundige arbeid: een boekje over Vlaams-Brabant i.o.v. de Nederlandse uitgeverij Ars Scribendi en een hele boel korte leuke teksten voor de schrijfmethode Luna van uitgeverij die Keure. Op 15 augustus houd ik ook een toespraak bij een installatie van kunstenaar Stefaan Roelstraete. Het is een hommage aan Stijn Streuvels, die 50 jaar geleden stierf. Dat gebeurt (uiteraard) in het Lijsternest in 'IJvegem' (cf. hieronder). Ik Netflix ook vaak op mijn computer; kan mijn gedachten niet echt op mijn werk concentreren. Feuilletons doen mijn gedachten wat afdwalen.

WILMA WOELWATER

Medio zomer 2019 ben ik eindelijk weer aan het schrijven, na een lange periode van Netflixing en andermans proza lezen. Plus de bekommernissen omtrent zoon Marius. Ik schrijf over mijn kleindochter Wilma, de 10-, 11-jarige zwemster die de medailles aaneenrijgt. Er hangen er al twaalf aan de muur van haar kamer. Telkens als ze het water in duikt, is er een medaille op komst. Weldra vervoegt ze het Jeugdteam van KZK Kortrijk. Ik ben er als opa diverse keren per week bij betrokken. Mijn boek wordt een soort biografie. Er is stof genoeg. Mijn eerste titel was Wilma Woelrat. Het wordt Wilma Woelwater. PS De afgebrande glijbanen bij het splinternieuwe zwembad van Kortrijk zijn weer in opbouw.

DE MAN AAN HET VENSTER

Streuvelsherdenking 15 aug 2019 IJvegem

toespraak Joris Denoo

DE MAN AAN HET VENSTER

Eerst enkele losse flodders

‘Na een stevige klap gevolgd door een halve dag vasten, voelde ik meer als lachen dan als huilen, en in een halve tijd was alles vergeten en begon mijn verdorvenheid opnieuw en erger dan ooit.’

Een heerlijk stukje proza van de man aan het panoramische raam hier in IJvegem, wiens zelfverklaarde verdorvenheid resulteerde in zovele verhalen. De schrijver had met Heule te maken, zijn hommagebezorger Stefaan Roelstraete ook, en spreker dezes evenzeer. Dit vormt een niet onaardig maar klein verband. En misschien ook de verdorvenheid.

Op 15 oktober 1959 bracht koning Boudewijn een bezoek aan hem. De koning nam toen foto's van de schrijver. Gewoonlijk is het omgekeerd. Dat jaar ook meldde een krant het overlijden van Streuvels. Het was niet waar. Ze moesten nog tien jaar wachten. Fake news, toen al. Er is niets nieuws onder de zon.

In tegenstelling tot andere literaire dinosaurussen die onze generaties in hun middelbareschooltijd educatief opgelepeld kregen, met als enig resultaat dat velen nooit meer literaire boeken lazen, was er bij een schrijver die ook bakker was geweest wel wat meer interessants te beleven. Ook als je als zeventienjarige schoolrebel alleen maar Mao's Rode Boekje en Jef Geeraerts' Gangreen wilde lezen, kon je sympathie koes-teren voor de kerel met de borstelsnor en de stugge haren en voor zijn woorden, door-desemd met een zuidwestelijke tongval. Zijn naturalisme had echt wel helemaal ook met de natuur te maken. Kasseistenen. Landwegeltjes. Een beetje traagheid, weet je wel.

Stijn Streuvels is mij ook dierbaar omdat hij de vader is van de moeder van alle stormen in Vlaanderen. Ik hou van wind en waaien. De Vlaschaard is in dat verband een heerlijk aan- en ontzwellend boek. Ik weet wel dat die wind en die wolken niet de eigenlijke hoofdpersonages zijn, maar ze zijn wel ontworpen door een man die aandachtig kon

beschrijven en verder als het ware zwijgend toekijken, zonder ouderwets te oordelen, bedoel ik, hoe mens en natuur huishouden, zonder toe te geven aan de benzinelyriek.

En zo kom ik bij Stefaan Roelstraete terecht. Hij gebruikt en verwerkt natuurlijke materialen. Weerbestendigheid kwam hier enkele weken geleden concreet even ter sprake toen het over deze installatie ging. Maar die is omwille van de gebruikte materialen beveiligd tegen bijvoorbeeld een zomers tempeest dat onder de pen van een schrijver of in werkelijkheid kan ontstaan. Steen, staal en glas kunnen vanwege hun stolling tegen een stootje. Zij houden vast. Het zijn zware fysieke materialen die typisch zijn voor Stefaan Roelstraete; zij vormen een bijna letterlijk tegenwicht voor de ondraaglijke lichtheid en modieuze snelheid om ons heen. Ze hebben ook met heden en verleden te maken. De Romeinse heirwegen, de Oktoberrevolutie, Mei '68, Parijs-Roubaix en pakweg de Gele Hesjes hebben alle een verband. Zij hebben Stefaan Roelstraete namelijk zijn visitekaartje bezorgd: de kasseisteen. Hij behoort tot een generatie die nog net de laatste kasseileggers heeft gekend. De kasseisteen is bij uitstek de letterlijke drager van het verleden, waarop en waarover zoveel gebeurd is. Deze onvolkomen maar geijkte kubus vormt de kleinste eenheid van de landkaart. Bovendien is hij bij uitstek het wapen van opstandig volk: met deze onvolkomen kubus kan gooid worden, soms met succes. Een stevige Vlaamse variant van de Intifada in het Midden-Oosten. Alleen in een kooi van beschermend gaas van 10 op 10 lijkt de halfgrillige kasseisteen binnen paal en perk te bestaan, met een schijn van symmetrie en volmaaktheid. Die kooi kan echter ook isolement betekenen, in plaats van bescherming. Vaak wordt hij gecombineerd met glas, kwetsbaar glas dat reflectie biedt, en doorzicht. Soms wordt hij bedacht met een landkaart. Het kleine kan groot worden; hou rekening met de schaal. Een monumentale paradox. De ongelijke zuilen zijn ook paradoxaal: ze herbergen een maatschappelijke realiteit in de vorm van fictie: een aantal werken van de bewoner van het Lijsternest. Zelfs De Aanslag, niet van Harry Mulisch, maar van de IJvegense meester. De kassei in de kooi: het zou de titel van een van zijn nouvelles kunnen zijn... die zich in zo'n kasseisteenvormige kubus bevindt, al dan niet gevangen in gaas of verstild gestold in glas. Of die hier op de katheder ligt. Gesigneerd door de schrijver. PS De vader van Frank trouwde met zijn Louise in... Roubaix. Van kasseien gesproken. En ja: Frank Lateur heeft ook Palestina gezien, maar dan lang voor de beide Intifada's.

Deze installatie van zuilen en katheder van Stefaan Roelstraete – een duidelijke erkenning van de werkelijkheid – is een nobele en stevige hommage aan de schrijver die een halve eeuw geleden stierf, op de dag dat het rockfestival Woodstock begon. Maar dat festival en die installatie waren minder weerbestendig. Alles was modder. Dit hier zijn de ongelijke zuilen van hoe men dacht over en omging met het proza van de man die zowel doctor honoris causa, kandidaat Nobelprijs, huismus, keukenmol, fotograaf als reiziger was. Hij had ook grote aandacht voor het grafische verluchttingsaspect van zijn uitgaven. Bekende beeldende tijdgenoten illustreerden ze. Nu is het even de beurt aan Stefaan Roelstraete. Steen, staal en glas eren pen en papier van de man aan het venster.

DIPLODAY TE TORHOUT

Zes jaar nadat ik er met pensioen ging, word ik door mijn hogeschool Vives, Campus Reno Torhout gevraagd om medio oktober 2019 de diplomaspeech te geven voor de afgestudeerden van de beide richtingen Lerarenopleiding (bachelor lager en secundair onderwijs). Ik deed dit voorheen al elk jaar, sedert begin 21ste eeuw. Op den duur werd het een gesmaakt en gewaardeerd spektakel, telkens eind juni. Ik moet er wel nog even over nadenken: zes jaar... Na lectuur van een tiental van mijn speeches hak ik de knoop door: yes. Een leuke 'uitdaging', om maar eens een cliché als een kathedraal met duivenstront op te gebruiken. Hieronder las ik de tekst in van mijn speech (*).

De aanvragen voor lezingen en taalsessies duiken weer op, eind oogst van elk jaar. Heropening der scholen... en er wordt geklaagd over Begrijpend Lezen. Zullen we dat even gaan oplossen?

PS Mijn dikke darm verdient extra aandacht: ik kreeg na onderzoek een brief waarin een afwijking wordt gesignaleerd. Begrijpend lezen... Wordt vervolgd... Met bevredigend resultaat uiteindelijk. Maar ik word daarna wel wekenlang bezocht door de zona.

(*) *VIVESDIPLOMERING 17 oktober 2019 Torhout*

Joris Denoo

Beste genodigden, ouders, oud-collega's, oud-studenten en mannen of vrouwen van je leven

Jullie hadden een droom. Vandaag, D-Day ofte DiploDay (of, zo u wil: Vivexit), wordt die werkelijkheid. De koning van Nederland op Prinsjesdag en de Algemeen Directeur op de academische opening zeiden het al: het is een mooi beroep.

Wacht maar tot ik groot ben. En kijk: het is gebeurd. Jullie oefenen minstens 12 beroepen uit. Da's topsport.

Als ik later groot ben, dan zal ik astronaut zijn. Want ik beschrijf banen om de hoofden van mijn leerlingen. Want ik heb een baan uit de duizend. Want soms zie ik sterren. Want ik ken de hemelse lichamen. Want mijn leerlingen wensen me soms naar de maan.

Als ik later groot ben, dan zal ik apotheker zijn. Want ik kan mijn leerlingen met roodsel beschilderen. Want ik ben de grote baas over hun pilletjes. Want ik kan kapotte knieën vermaken. Want ik kan moeilijk leesbare doktersbriefjes ontcijferen. Want ik ken de genezende kracht van een handoplegging.

Als ik later groot ben, dan zal ik melkboer(in) zijn. Want elke dag distribueer ik ettelijke flesjes gezonde likeuren. Want ik ken allerlei trucs met dopjes. Want ik kan heel vlug chocomel opdweilen.

Als ik later groot ben, dan zal ik loodgieter zijn. Want ik ben het die toelating geeft tot toiletbezoek. Want ik ben dus de werkgever in verband met urineleidingen en boodschappen nummer 2, al dan niet in galop. Want ik ben dus ook soms jammer genoeg de vrouw of de man van de buizen.

Als ik later groot ben, dan zal ik dierentemmer zijn. Want ik ken de knepen van het vak van luizenbestrijding. Want ik leer met ongelikke beren omgaan. Want ik kan zowel moederkloek als muzische aap zijn. Want ik probeer het grootste kieken nog enkele eieren te doen leggen. Want ik hou van mijn scharreljongeren. Want ik neem het zwarte schaap in bescherming.

Als ik later groot ben, dan zal ik goochelaar zijn. Want ik zie al mijn leerlingen tegelijk zitten. Want ik heb ogen op mijn rug. Want ik kan toveren met spiegels, getallen en breuken. Want ik kan in het verleden kijken. Want ik kan voorspellen wat er van de mensjes in mijn klas zal worden. Want ik kan mijn directrice in stukken zagen. Of gewoon zagen.

Als ik later groot ben, dan zal ik cipier zijn. Want ik word driemaal per dag gelucht. Want ik mag rondjes stappen op de speelplaats. Want ik heb een alarmfluit. Want soms heb ik de indruk dat mijn klas vol met eencelligen zit. Want ik krijg elk jaar met het vallen van de bladeren, kerst, krokus, Pasen en de zomer penitentiair verlof.

Als ik later groot ben, dan zal ik kunstenaar zijn. Want ik ben muzisch. Want ik kan spelen en acteren. Want ik kan jong en oud zijn, glad en gerimpeld. Want ik kan uitvinden, schilderen, berekenen, knippen, kleuren, plakken, zingen, schrijven en schetsen. Want ik kan zelfs duiken van de grote plank, zonder plankenkoorts, en blijven drijven, als een redder in nood.

Als ik later groot ben, dan zal ik eerste minister(es) zijn. Want zeg nu zelf: wie is er de echte baas over banken?

Enkele jaren zijn verstreken. Bijvoorbeeld de klassieke drie. In trappen van vergelijking vertaald: de positief (waar je van niet beter wist), de comparatief (waar je ook een second opinion kreeg) en de aperitief (de kers op de taart). Soms mocht of moest het een ietsje meer zijn. Sommigen hadden een ander telraam. Sommigen kozen voor een nocturne opleiding, bij nacht en ontij. Sommigen kwamen zelden af maar slaagden wel. Prima voor de mobiliteit op de wegen. Beste oud-studenten, jullie zijn nu BV: Bachelor Volbracht. Jullie kwamen, zagen en overwonnen. In enkele jaren tijd zijn tsunami's van kennis en vaardigheden die over u uitgestort, vingerwijzingen, raadgevingen, slagen en verwonderingen van goedbedoelende docenten, leermeesters, stagementoren en misschien nog andere stuurlui, al of niet aan wal. Er zitten verse generaties te smachten naar jullie vakkennis en vakkenkunde. En die zouden ze graag krijgen op een onderhoudende, creatieve, boeiende manier.

Dit is de ontschepingsdag waarop jullie deze VIVES verlaten en op andere woelige wateren gaan varen. Vivexit! Dit hier wordt voor jullie een herinnering. Ooit zul je vragen: 'Oewistnogintoeroet?' En dan zal je geantwoord worden: 'Goh! Tèveleveranderdwei!'. Misschien heb je op deze VIVES een deur zien opengaan, misschien heb je er een open deur ingetrapt, misschien knalde je met je nieuwsgierige pief tegen zo'n deur aan, misschien heb je eens je middelvinger tussen zo'n deur geklemd. Mocht je de trappen tellen die je op en af liep, de luchtjes die je schepte op het binnenplein van de hemelse vrede, de propfen papier die je met een welgemeende dunk in vuilnisbakken

mikte, de keren dat je van lokaal miste, de broodjes die je haastig in je keelholte duwde, dan zou je misschien kunnen zeggen: ik heb het overleefd. Ik ben geleerd. Het was een epoëe in jullie leven waar veel op jullie afkwam. Hier en thuis. Soms hectisch. Wellicht zullen jullie nog proppen papier met duidelijke, soms dodelijke gebaren weg katapulteren, trappenlopen, ijlings pitta bestellen of halfopgerookte leerlingen betrappen. Het onderwijs wordt namelijk niet met rust gelaten. Alles is in beweging.

We hopen dat het jongere volkje dat straks bij jullie zit, loopt, hangt, wiebelt, schuift en slingert, zal kunnen zeggen: ‘Onze meester of leraar, dat is een coole knul. Hij heet Joost en hij mag het weten. Onze juf of lerares, dat is een tof oud meisje. Ze heet Heidi en de pastoor heeft haar al heilig verklaard, want in de mis zei hij: Heidi zit aan de rechterhand van de Vader. Ja: er heerst kennis alom in de schoolse gelederen. Er moet alleen wat bijgesteld worden. Jullie kunnen nu de middeleeuwse zee bezeilen. Jullie weten dat een ingewikkelde Egyptische koning een mamie is. Dat in Babylon een belangrijke baby is geboren. Dat Mozes zijn volk naar Jodium leidde. Dat de Duitsers op 11 november moesten overgeven. Dat padden een uitwendige bevruchting hebben, want als ze kinderen hebben, smijten ze de mannen buiten. Dat Godfried van Bouillon de uitvinder van de bouillonblokjes is. Aan deze kennis en kunde van het jongere volkje moeten jullie toch wel even gaan sleutelen. Jullie zijn de baas over cijfers en getallen. Jullie kunnen breuken herstellen. Alleskunnens zijn jullie geworden, in alle situaties.

Wie zoveel kan en moet combineren, verdient respect. Als ’s avonds laat de lampen bij jou nog branden en er nog een waterval aan info binnenstroomt in de vorm van zaagmeel en what’saapjes en sms’jes ofte smoesjes, als een onverwachte windvlaag je anderhalve kilo huiswerk uiteen waaiert, als op een of andere digitale drager weer een oproep voor een dringende vergadering verschijnt, en vlak daarna het netwerk tilt slaat, als een verontruste ouder na elfen nog opbelt, als je de tijd niet vindt om die eerste grijze haren wat te verven, als de deurwaarders van diverse doorlichtingen in je hoofd rondspoke, maar als ook plotseling een kind of een leerling je op een onbe-waakt ogenblik toevertrouwt: ‘Da was een toffe lesse’, dan weet je dat je het ook daarvoor doet.

Iedere leraar aanvaardt nu immers het gezag van zijn leerlingen. Ja: jullie zullen mogen werken tot je 102 wordt. Maar jullie zullen ook jong blijven, voorwaar, want je kunt ettelijke jaren tussen jonge zielen en een jonge cultuur vertoeven. Aan de polsslag van de jongeren kun je de toekomst aflezen. Jullie worden gezocht. Er komen leerlingen bij, er gaan leraren met pensioen, en zelfs in andere sectoren zijn jullie ook populair. Jullie oefenen twaalf beroepen tegelijk uit. Jullie worden echt gezocht. We wensen je een goed rapport van kinds- en van jongswegen, een rapport waarop kan staan: ‘Ik wil met je trouwen, juffrouw’, of ‘Waarom kunt u mijn vader niet zijn, meester?’, of ‘Mag ik volgend jaar bij u zitten?’, of ‘Ik wil alles zo goed kunnen, dat ik nog een jaartje bij u blijf, meneer, mevrouw. Bent u blij?’

Beste oud-studenten

Nu het zover is, zijn jullie ook al kok geworden. Het zoveelste beroep. We hopen dat jullie likkebaardend afstuderen. Jullie broodje is echter nog niet gebakken. Koken kost

geld. Hou de micro- en de macrogolfoven goed in de gaten. Beperk de zuurtegraad. Doordesem je dagelijkse kost met gevarieerde specerijen. Verlang niet naar peper en zout op je hoofd, want dan begin je op mij te gelijken. En dat wil je niet. Ga voor de natuur: een blaadje groen kan wonderen doen. Dresseer muzisch en beeldend, want het oog wil ook wat. Wees geestrijk. De heilige geest is het ook. Hutsel verrassende ingrediënten doorheen eventuele eenheidsworst. Mors met pittigheid. Zorg dat je een ster krijgt van het jongere volkje van wie je de dorst lest. Oma, ik heb mijn diploma. Ober, het is oktober. Weg met de troubles. Tijd voor bubbels.

Het ga jullie goed.

Joris Denoo

TERUG NAAR T.

En ik blijf teruggaan naar mijn geboortestadje T. Na de sensatie van ongeveer 1000 toehoorders in de Vives-Bosanzaal bij mijn diplospeech – een zeer gesmaakte operatie – begeef ik me alweer noordelijk voor verdere esbattementen. Mijn bejaarde moeder is gevallen en opgenomen in het ziekenhuis. Ze is niet echt gewond, maar wel verward. En terwijl ik bij een terraswhisky (of twee) mijn diplospeech nog es doorneem in het Pomphuys, krijg ik van Nadia en Mireille aldaar het aanbod voor een paar (mondelinge) kerstvertellingen op 14 en 15 december 2019, omgeving Ravenhof Torhout. Ik neem dus alweer enkele keren de trein naar Torhout, seniorentarief. Een week later zoek ik mijn ouders weer op in het huis aan De Warande. Het ziet er allemaal niet zo goed uit. Al wordt beweerd van wel. Tja.

HET VALLEN VAN HET BLAD

De herfst waarin ik 66 ben. Het epilepsieteam van UZ Gent roept ons andermaal op voor een onderzoek van 1 à 3 dagen. Het hangt van een aantal factoren af. Het worden 4 dagen. De Vereniging van West-Vlaamse Schrijvers (VWS – ik ben al jaren geen lid meer) publiceert het Jaarboek 19 waarin Paul Rigolle het uitvoerig heeft over Verlichte gedichten, Zwaartekracht, Upperdog en Miljarden Flarden. Op de Nederlandse site Verhaal van de maand prijkt ik op de shortlist met het verhaal Darwin, geen leven. Een dag in Brugge met een oude bekende: de schrijfster Brigitte Minne. Een dag in Kortrijk voor het project ZieMie met de beeldend kunstenares Mie Bogaerts. Audio-opname van de gedichten Eerlijke vlinder en Linkerhart voor Urban Walk Heule. Voorbereidingen kerstvertelling op kerstmarkt Ravenhof Torhout en provinciaal Neos-dictee in Brugge. Begin december preview in Kortrijk van een filmpje ('Seine') over café De Heerlijkheid door filmploeg Impuls (remember Tine. Een mokkel van haar sokkel, 2013). Ik speel er een vertellende rol in. Voor het derde jaar op rij assisteer ik bij de dinsdagmiddagschaaklessen (hefst/winter) in De Dobbelsteen/KTA Heule. De 3 Joris Denoo's (The Nobody's) doen ook weer mee met de jaarlijkse quiz aldaar. En ondertussen bloggen we ook nog verder, elke eerste dag van de maand. Putten uit de voorraad.

DONKERE DAGEN & DILEMMA

December 2019. Letterlijk en figuurlijk de donkerste dagen uit mijn leven. Zoon Marius houden we thuis wegens frequente epileptische aanvallen plus angstfobie voor die aanvallen bij inname pillen. In UZ Gent weten ze het ook niet. Vooral het eten blijft een huizenhoog probleem. Mijn hoogbejaarde ma is na een kortverblijf in Brugge opgenomen in Blijvelde Kortemark. Ze is heel verward, vertoont nog sporadisch flitsen van helderheid en herkent ons amper. Mijn pa (idem dito) is via Spoedeisende Hulp op Intensive Care in Torhout beland, waar hij met zwaar zwoegende longen ligt af te zien. We spreiden de bezoeken en houden af en toe spoedberaad met de zussen en broers.

De preview van de film 'Seine' verloopt alvast in mineur voor mij. Lut kan niet eens mee.

Een avond eind december 2019, Ziekenhuis AZ Delta campus Rembert Torhout. Ik zit bij het sterfbed van mijn pa op de tweede verdieping (Intensieve Zorgen). Plots word ik vanuit Gits opgebeld door een van de begeleidsters van mijn zoon Marius. Ze brengen hem naar Spoedeisende Hulp in de souterrainverdieping van ditzelfde ziekenhuis. Hij deed andermaal een epileptische aanval met een gecompliceerde wijsvingerbreek als gevolg. Het stormt en het stortregent die avond. De ogen van mijn pa zijn gebroken. Soms schrikt hij nog zachtjes even op. Maar ook op de souterrainverdieping ben ik hoogstnodig aanwezig... 'Een avond om nooit te vergeten': het kan een regel uit een songtekst zijn. Helaas. Mijn pa overleed op 28 december in de vroege ochtend, na twee weken verblijf op Intensieve Zorgen. Mijn broer Herman was er dan bij. Enkele dagen later alweer een zware ontgoocheling voor zoon Marius in UZ Gent, na een uur extra wachtzaaltijd: er is nog geen uitsluitel in verband met eventuele hersenchirurgie en bovendien wordt er eerst een zoveelste pillenwissel ingevoerd, alweer met risico's. We stelden hier nota bene de begrafenis van mijn pa voor uit! Het wordt de komende weken erg ingewikkeld qua 'zelfstandig begeleid wonen'.

Op de (maan)dag van pa's begrafenis in de hoofdkerk in Torhout heb ik 's avonds een nieuwjaarsreceptie in Vives Torhout, mijn voormalige werkgever. Het zal waarschijnlijk het laatste feestje zijn aldaar: 'Torhout' verdwijnt, althans: de hogeschool. Een dag van uitersten. Ik heb lang getwijfeld of ik naar de receptie zou gaan. Maar gezien 'het bredere kader'... Afscheid alom. Er kome lente!

PS Een maand ongeveer voor deze donkere dagen breekt op een nacht de enige (verkeerde) man-an-de-lat hier in huis (een creatie van vriend-kunstenaar Edgar Antoin) doormidden. Het onderlichaam valt aan diggelen op de vloer van de woonkamer. We worden er uit onze slaap door gerukt: een onwerkelijk geluid. Kort daarna doen zich de hierboven beschreven gebeurtenissen voor. Wraak van god? We kiezen een simpel kruis voor op pa's kist, de pre-fase op de urne. Geen jesusfiguur. Die kan breken? Een kruis is al gebroken.

OUDE LIEFDE RUST ZACHT

Ik zag Frieda weer. Het was een halve eeuw geleden. Zij was 14, ik 17. Nu waren we zestigplussers. Uitgerekend mijn pa en haar pa brachten ons weer even samen. Mijn pa die destijds met alle middelen waarover hij beschikte onze kalverliefde te lijf ging. Ook haar pa (en ma) deden hun duit in het zakje. Haar mannelijke ouder werd 90, de mijne 88. Taaie rakkers. Ze kwamen te gaan in de donkerste dagen tijdens de jaarwende 2019-2020.

Op een kille avond begin januari 2020 hadden we in mijn geboortestad een afspraak met de begrafenisondernemer in het rouwcentrum. Van 17 tot 18 u konden de twee recent overledenen er ook bezocht worden. We brachten een laatste groet aan pa in de leliekamer en bespraken het protocol van de afscheidsdienst. Bij het verlaten van het pand troffen we in de hal (met rustig geklater van water en een vis of zes) een tweede rouwend gezelschap aan. Het was dat van Frieda, met haar partner en nakomelingen. Ik had niet verwacht haar ooit nog eens weer te zien.

In de etalage van de rouwwinkel had ik het daarnet al ontdekt. Haar naam. Er was naast het onze inmiddels een tweede doodsbericht uitgestald, met enkele mij bekende namen op. Zij dus ook. Het meisje van een halve eeuw geleden, dat ik na al die jaren nooit meer teruggezien had, tenzij nu. Ze was er, echt, in levenden lijve in dit rouwcentrum. Een schokje op mijn schaal van dichters.

We stamelden een wederzijdse deelneming. Ze zei nog vlug dat ze een foto had waarop onze beide vaders prijken, op een groepsreis naar Jeruzalem. Ze had een compleet andere tongval gekregen. Heel vreemd. Niemand van ons gezelschap kende onze geschiedenis van eind jaren zestig. We vertrokken: zij naar de iriskamer voor hun laatste groet, wij naar huis. Ik was overdonderd, vooral ook door die halve eeuw die ondertussen verstreken was: echt wel vijftig jaren zonder elkaar ooit ook maar eens één keer gehoord of gezien te hebben. Op zeer geregelde tijdstippen dacht ik wel aan haar terug. Ik informeerde ook af en toe naar haar, bij mensen die het eventueel konden weten. Mijn sterrenbeeld gebiedt me trouw te zijn, en gevoelig. De enige informatie die ik (via enkele oud-leden van de lokale studentenclub uit ons stadje) kon verzamelen was: ze woont niet meer hier. Nu, voor onze generatie was dat schering en inslag. Ook ik was verhuisd, veertig kilometer verder. Op mijn laatste gevoelige plaatje van haar in mijn hoofd loopt ze aan de overkant van de straat, in een felrood kort jasje, gitaar-met-hoes in de linkerhand. Het was een verboden straat voor haar, want het was mijn straat. En haar straat (en haar traject naar school) aan de overkant van de spoorweg was voor mij evenzeer verboden terrein. We leefden niet alleen in de epoche van de splinternieuwe slogan 'de Verbeelding aan de Macht', maar jammer genoeg ook in het tijdperk waar vaders nog een terreurbewind konden voeren in verband met de toekomst van hun kroost. Prille liefde was hierbij een heftig obstakel. In ons geval bestond dat bewind, vooral van mijn vaders kant (hij werkte in het secretariaat van mijn school), uit achtervolgingen, onverwachte aanwezigheden, verboden gebieden, tijdsmetingen, dagboekconsultaties, fouilleersessies van kleren bij de was, verklikking door spionnen en zelfs geheime gesprekken bij een schoolpsycholoog van het toenmalige PMS, thans CLB. Frieda was te jong en zat niet in de juiste afdeling op school, volgens mijn pa. Van haar kant ging er vooral dreiging uit van haar ma, omdat die ook meer zichtbaar was dan haar man. Bij enkele zeldzame confrontaties bliksemde ze me met haar koolzwarte ogen onverbiddelijk neer. Nochtans was ik, met uitzondering van mijn puberale oprispingen, veelbelovend: ik schreef toen al gedichten en verhalen, las honderden boeken en zou weldra naar de unief trekken. Wie wil nu zo'n schoonzoon niet? Ondanks alles slaagden we er toch in enkele keren samen te gaan zwemmen in het

nieuwe zwembad. Ik fietste ook eens stiekem met Frieda tot aan zee, twintig kilometer verder, waar ze enkele dagen bij familie zou blijven. Ik herinner me haar opwaaiende gele rokje, en hoe ze dat met haar hand lachend in bedwang probeerde te houden. De geheime diensten van het land hebben hiervan nooit geweten.

Tijdens mijn laatste zomervakantie als scholier werkte ik – zeer tegen mijn zin – een maand lang als jobstudent aan de lopende band in een conservenfabriek acht kilometer verder. Het ploegenstelsel was van toepassing. Elke ochtend om vier uur de fiets op, richting gedaver, gegil, geratel en een tergende wandklok. Diezelfde zomer trok Frieda drie weken lang op vakantie naar de Ardennen. We organiseerden krampachtige briefwisseling, wat moeilijk en ingewikkeld was. Nadat ik thuis alweer verplicht werd mijn haar te laten knippen (enige lengte werd onmiddellijk geassocieerd met de boze jongens van Verbeelding aan de Macht in Parijs en Amsterdam – de oren en de nek moesten bloot blijven), wachtte ik bang maar hoopvol haar terugkomst uit de donkere bossen af. Elke seconde was een marteling. Het zwembad zonder haar was een poel van ellende. Op een of andere manier bereikte mij toen in die dagen van wanhoop en verwachting de klassieke boodschap: 't is af. Had ik het niet gedacht, want er was in een van haar twee korte via-via-briefjes al sprake geweest van een kaper op de kust. Dat had ik tussen de regels gelezen. Mijn sterrenbeeld had weer feilloos gewerkt.

Een rouwperiode van vijftig jaar brak aan. Ik treurde maandenlang intens, ook nadat ik al geruime tijd het statuut van kotstudent in de Letteren had. Ik zag haar kort na 'de breuk' nog één keer terug, op zo'n stomme zondagvoormiddag in onze thuisstad, toen we zoals gewoonlijk de verplichte mis spijbelden (er was keuze uit drie tijdstippen; onze ouders kozen altijd de hoogmis) en aan de flipperkast hingen in café Het Zwart Leeuwkje. Ze had nu een dj als lief, zei ze, hij was niet van hier, en ze wond er verder geen doekjes om. Ik denk dat ik begrijpend en wereldwijs knikte. Dat was het dan. Enkele jaren later verhuisde ze naar een andere kant van het land, vernam ik. Ook ik verliet zonder heimwee het stadje van eierboerpraatjes en koektrommelplaatjes.

Mijn punt: hoe twee vaders die destijds alles in het werk stelden om onze (kalver)liefde in de kiem te smoren, ons door hun dood na een halve eeuw weer even samenbrachten. We namen afscheid van vaders die onze schoonvaders hadden kunnen zijn. De beide Jeruzalemgangers waren nu burens op het urnenveldje.

GOEDE REIS SENIOR

Je stouwde veertig keer een bus vol met blije bejaarden voor dagreizen naar de leukste plekken in het land. Je deed dat goed en nauwgezet. Het werd telkens een succes. Nu ben je zelf voor je laatste reis vertrokken. We willen je daarbij begeleiden. En we hopen dat we het net zo goed doen. Je hebt een lang leven geleid. Dat liep niet altijd over rozen. Je wond er gaandeweg geen doekjes om – maar het duurde lang voor je het ter sprake durfde te brengen – dat je met gemengde gevoelens op je jeugd terugkeek. Dat heb je weten te compenseren. Je opleiding in Sint-Lucas Gent (je had onmiskenbaar tekentalent), je legerdienst in Vielsalm en Lombardsijde (waar je voor verantwoordelijkheid koos, als sportofficier) en je job in drukkerij Erasmus Gent (je kwam wel eens thuis met proefdrukken van moeilijke boeken) toonden een man die een andere weg in wou slaan. Je bijna heilige bewondering voor onderwijs en lesgeven deden je niet

lang daarna in het secretariaat in het Sint-Jozefsinstituut belanden, waar je samen met Roger alweer zeer nauwgezet de administratie verzorgde. Als het had gekund, had je ons allemaal het onderwijs in gedreven. Dat is niet gebeurd. De schoolvossenplaag heeft zich beperkt. Maar je was zelf zo behept met het leraarschap, dat je zelf ook typeles begon te geven. SchoolTyp werd een heilig woord, met hoofdletter. Je bleef dat volhouden tot op hoge leeftijd. Op de Driekoningenschool speelden ze met de gedachte om je voor het Guinness Books of Records voor te dragen.

Je hebt een lang leven geleid, aan de zijde van Simonne, je vrouw. Je behoorde tot de toen nog gangbare orde van de eenverdieners. Je trok naar het front als kostwinner; je vrouw bleef aan het thuisfront. Je werd de vader van zes kinderen, waarbij je de dood bij de geboorte van een van ze meemaakte. De babyboomers om je heen bezorgden je al vlug grijze, gaandeweg minder haren. Met onze langere haren en onze jonge ideeën had je veel moeite. Je was ook een kind van je tijd en stug waar het de nieuwe tijdsgeest betrof. Toch betrapten we je later met een baard en een wat langere haardos, onder de goede zorgen van zoon Bart. Een grote grijze statige man. Zo marcheerde je ook ooit eens als Romein mee in de toenmalige Credostoet in Torhout, met bruingeschminkte benen. Ze hadden grote mannen nodig om Jezus naar Golgotha te begeleiden. Een tafereel dat ikzelf niet helemaal vertrouwde. En toen de eerste plattendraaier thuis zijn intrede deed, en wij een luide plaat kochten van Lou Reed, deed jij je best met een schijf van Joan Baez. Mensen landden op de maan, presidenten werden neergekogeld, jij kocht je eerste auto: een indrukwekkende Peugeot. Op een avond stond dat aardige grijze beest glanzend in het maanlicht in de sneeuw van december op ons erf in de Lichterveldestraat. We ondernamen er vaak zondagritten mee, soms naar vliegveldjes in Koksijde en Raversijde, want je keek ook graag naar vliegtuigen. Later ging je ook tot de caravangeneratie behoren. Frankrijk werd een vertrouwde bestemming. Vaak met collega Roger en Lilian. Je liet een tweede huis bouwen aan de andere kant van Torhout, want de oude straat liep ondertussen dood. Vele jaren geleden sloeg je hart op hol op Vaderdag. Even later, na een tergende wachttijd, volgde het magische maar ook beangstigende woord 'Leuven'. De hartoperatie verliep goed; trots toonde je ons de ritssluiting in je borst. Je behoorde tot de generatie van de onverdachte rokers, maar van dan af bleven de sigaretten achterwege. Niet lang geleden, alweer vlak voor Vaderdag, speelde een bloedklonter je parten. Het liep goed af, want er werd vlug gereageerd. Je kon terug naar huis, hoewel het leven er een beetje anders uit zou zien. Niet lang daarvoor waren we met z'n allen nog op het jaarlijkse weekenduitje geweest: iets waar je als geen ander naar uitkeek. Je laatste reis onderneem je nu alleen. Geen volle bus. Wel een vol huis hier. Dat zegt wat. Goede reis, Senior. (Joris Denoo, bij het overlijden van zijn pa Michel Denoo)

LAUREATEN

Februari 2020. Op de Vlaamse Jeugdkampioenschappen in Antwerpen zwemt kleindochter Wilma twee bronzen en een gouden medaille. Ze wordt Vlaams Jeugdkampioene op de 400m vrije slag. Diezelfde zondag wordt op het filmfestival van Impuls in Harelbeke de film 'Seine' gelauwerd. Ik speel er de vertellende rol in. Binnenkort treed ik ook op zowel in Sint-Maartenskerk Kortrijk als in Mozaïek Kortrijk. De christenen en de heidenen...

CHRISTENEN EN HEIDENEN

Tweemaal een voltrefter in Kortrijk, al zeg en schrijf ik het zelf. Eerst is er op donderdagavond de vernissage van duurzaamheidsproject Passio in de Sint-Maartenskerk in Kortrijk. Ik speech er. Curator Carlo Herpoel inspireert enkele andere kunstenaars via zijn centrale installaties: Edgard Antoin, Paul Vandekerckhove, Jacky Bostoen (fotografie) en Flor Delombaerde (soundscapes). Er hangen ongeveer vijftien gedichten van mij op groot formaat. De expo duurt twee maanden. Daarna trekken Carlo en ikzelf met ons beider project naar de kerk in Gavere, op iets kleiner formaat. Enkele dagen later geef ik op zondagvoormiddag (Kuurne-Brussel-Kuurne passeert hier) in Mozaïek Kortrijk mijn voordracht Lettergeknetter. Een volle zaal en heel veel appreciatie. Zelfs mijn goede vriend en oud-leerling Dany Maenhout (de bekende oud-slager van Lissewege) is er. Ik ontmoet er enkele dames van Knoflook Heule – het jaarlijkse septemberparcours met beelden en installaties in Heule. Ze nodigen me uit voor enkele lezingen tijdens dat feestweekend. Ik zal het noemen Heulse Passages; ik lees voor uit deel twee van mijn trilogie Upperdog. In het voormalig gemeentehuis. Er zijn ook nog lezingen en workshops Muzische Taal, o.a. in Heule-Watermolen en freinetschool Het Reuzenhuis in Tielt. En Patrick Vandoorne contacteert me weer in verband met een project. Zoon Stoffel rijdt nu in E-klasse en is ook derde coureur bij F1-Mercedes. Maar ondertussen belanden we in een benarde situatie met zoon Marius. Zijn epilepsie wordt een waar mijnenveld. Elke dag liggen sluipschutters op de loer. Eten en stappen vormen de grootste problemen. Deze maand trekken we een dag naar het Erasmus-ziekenhuis in Anderlecht voor een speciaal MEG-onderzoek (magnetisch). Zelf te betalen. Hopelijk het laatste onderzoek in een lange rij vooraleer het team van UZ Gent beslist: hersenchirurgie of nervus vagus stimulator.

MAMA

Mijn moeder is vlak voor de dood van mijn vader opgenomen in een woonzorgcentrum, na dringende opname in een kortverblijf in Brugge. Ze herkent ons niet meer. Jaren geleden pleegde ik deze tekst over haar.

‘Je bent wat je eet’. Mensen met iets ergers dan een opinie, namelijk een overtuiging, proberen je dat wijs te maken. Goed, als dat zo is, dan ben ik een bijzonder zoete, zachtaardige jongen. Ik ben verslaafd aan chocolade. Niet eens de echte fondant, maar wel de schijtbuine nepchocolade. De zoetste dus, niet de bitterste. Als ik echter aan rauwigheid doe, dan heeft dat niets met eten te maken, maar alles met drank. ‘Drank’ zijnde metafoor voor alcoholhoudende drank. Dan ben ik misschien wat ik drink. Ik sta dan heel ver van de huisbelproofet, die op zaterdagmiddag verkondigt: *‘Zeewier eten is erg gezond’.* (Eigenlijk verwoordt hij het Bijbelser: *‘Het eten van zee-wier is gezond’.*) Dan verkoop ik zo iemand bijvoorbeeld een verbale dreun, zowel voor de inhoud als voor de verpakking van zijn boodschap, en ook voor zijn slechte timing. Dan gedraag ik me zouteloos. Dan staat rauwkost tot mij zoals olie tot vuur, Saddam tot Bush. Het wordt rouwkost. Ik kan de gezondheid van betuttelaars ernstige schade toebrengen.

Mijn moeder heeft jarenlang met afgewende, niets- en allesbegrijpende blik naar de verte gestaard. Ook als ze naar ons keek. Door ons heen keek. Naast ons keek. Of als ze midden mompelend, feestend, gekscherend of doodgewoon aanwezig volk was. Na dat lange oponthoud van circa veertig jaar trok weer zoals vanouds woeste bewolking over haar gezicht, dat gelaat werd, ja: aangelaat. Reddeloos gered, opdrachten volbracht, bijna mystiek onthecht, verzandde ze andermaal in de verlichte schemerzone waar dichters met hoge koorts rond dwalen, knettergekke dansers in hoekjes vertoeven en allerlei andere hypersensitieve fijne lieden van de *Laughing Academy* half-opendeurdag houden. Ik heb altijd gehoopt dat ze mij eensklaps haar Russische afkomst zou openbaren, maar het enige wat bij haar echt uit het niet zo verre oosten kwam, was haar viool van Hongaarse makelij. Ze was ooit een prima violiste. Vijf kinderen en een man pakten haar die viool af. Al die jaren bleef het muzikaal stil op haar Titanic. Het is een cliché als een kathedraal met duivenstront op, maar de viool van de moeder belandde op zolder, terwijl beneden het irritante getokkel van halfgetalenteerde kinderen op de piano weerklonk.

Tijdens mijn kinder- en jeugd jaren at ik per ongeluk gezond. Geld voor allerlei exotisch, pikants en ongezonds was er niet. Zelfs niet voor doodgewoon veel. Fruit vergezeld brood. Bijna alles wat in de tuin groeide, belandde ook op tafel. Een aardappel was een aardappel, gekookt in water. Melk was goed voor elk. Luxe was voor later. Je bent wat je eet, beweren ze. We waren dus mager. Op dagtrip aan de Vlaamse Noordzee waren we nog magerder. Elk jaar weer keek ik uit naar de herfst, de winter: dikkere verpakking. Iedereen gelijk voor de wet van Celsius, iedereen koud. Op die oude foto sta ik aan de IJzertoren in Diksmuide naast mijn vader vooral veel kleren aan te hebben en meer op de wereld te zijn dan in de dunne werkelijkheid daarbuiten. Die foto verkleit mij. Ik maak me dik. Ik was wat ik niet at. En niet alleen god, maar ook de duivel zit in het detail: ik draag een 'chapka' op mijn hoofd, een soort Oostbloks soldatenmutsje dat toen overal verkocht werd. Russisch bloed, dan toch? Nee, gewoon een stomme kop met een vreemd voorwerp op.

In haar bronstijdperk brandde mama echte kaarsjes in de kerstboom en bakte ze vrolijke pannenkoeken. Ze speelde bakelieten muziekplaten die in bruin papier hoezen zaten. De glazen en wat erin gewalst werd, zagen er duur en feestelijk uit. Ooms, tantes waren jong en wilden wat. De grote overstroming van 1953 bezorgde de Lage Landen rimpels en rillingen. Met al dat badwater kwam een eerste kind mee aangespoeld. Het oudste kind, ik. Daarna brak de lange duisternis aan. Zomers te zwaar van gemis; winters te scherp van besef. Het elementaire bestaan op aarde werd onvoldoende doordoesemd met wat het net aanvaardbaar maakt: geluk, toeval, desnoods respectievelijk stom en dom. Of bijvoorbeeld iets van een hogere orde dat na gebruik toch weer met de glimlach weg kan worden gegooit. Nee, de wereld was een blauwe plek. Kinderen moest je vooral hebben. Kinderen dienden om naar school te stappen. Deze kinderen vormden een archipel van eilandjes. Deze eilandengroep verklaarde de koude oorlog aan de mama. De papa kon alleen maar lijdzaam toezien, met van woede trillende handen, zelf al in volle oorlog met zijn trouwfoto.

Het is niemands schuld dat ik verslaafd ben aan chocolade, gedichten en verhalen schrijf, mensen verbaliseer als ik gedronken heb, een onverklaarbaar heimwee heb naar een land waar ik nooit ben geweest. O, heimwee, ja, zoals eenieder, *'want bij elke wieg heeft een deur opengestaan, al was het nog zo kort en op een kier, naar wind en licht buiten de tijd'*. Mijn mama heeft evenmin aan de goden gevraagd om die mama te zijn, een mama of geen mama. Desgewenst moeder. Ik heb het wel herkend in mijn

liefjes: die weerschijn die me aan haar deed denken. De gloed van de pre-mama; de icoon van de avant-moeder. In de ogen van de mensen om je heen loopt alles zo vaak verkeerd af. Maar eigenlijk red je bijwijlen jezelf. Waar ik haar jaren later andermaal ontwaarde, in de gezichten, zeg maar: blikken van de anderen, daar vluchtte ik. Tijdelijk lijfde ik me dan in het leger van de zoetekauwen in, de drinkers, de dromers, de dichters. Ik wou haar niet meer nog eens meemaken. Waar ik als eerstgeborene haar viool afpakte, daar gaf zij als moeder mij mijn poëzie. *It was an offer I couldn't refuse*. Het was mijn *underground railway*. Ik schrijf haar af. Van mij.

Wind, storm, zee, woestijn: onze fascinatie voor 'slecht weer' en 'weidsheid' was gemeenschappelijk. *Objective correlative*? Zijn het weer en de natuur zoals we die graag hebben de spiegels van de ziel en het gemoed? *Whatever*, als het bestaan op deze blauwe plek in het heelal toch maar een langgerekte hoofdpijn is. Laat maar waaien dan. Waar we het, natuurlijk onuitgesproken, totaal oneens over waren: gewicht, omvang van het menselijk lijf. Ik droomde ervan meer op de wereld te zijn, minder mager. Toch vond ik dijen die over stoelzittingen uitdijden afstotelijk. Mama wou dun zijn, worden, blijven. '*Fijn*', zeiden ze bij ons. '*Mager*', luidde de feitelijke diagnose. Het was in die vreselijke tijd van voor de woorden 'slank' en 'volslank' bestonden. Magerzucht (eigenlijk was het meer angst voor dikheid) bepaalde onder andere ook de stillevenen op de eettafel thuis. In die tijd deelde ik het lekkerste onder het lekkerste, friet, ook nog eens met Aloysius, mijn teddybeer. Die had een gaatje in zijn holle buik, zoals bij de mensen. De moeder merkte het niet; ze staarde over de tafel heen. Ze was niet dik, dun, mager, slank of volslank. Door erfelijkheid en afstamming was ze van dat alles niets. Ze was fysiek volmaakt en ontnam mij het recht op vet.

De geluiden veroorzaakt door het eten van een appel. Het geschuif van de accordeon. Het nachtelijke tappen van een waterzuigpomp in de opgebroken straat. Het matineuze gegil van een stoomfluit. Geroffel van regen op een golfplaten dak. Gepreveld van gebeden. Gelui op zondag. Zomers belgerinkel. Soldatenhalfuurtje op de radio. De knal bij het doorbreken van de geluidsmuur. Donder, bliksem, geruis van bladeren. Verstikte stemmen. Het zinderen van stilte: sneeuwstilte, hittestilte, ruziestilte, ziektestilte. Oorverdoving van schoolpleinen. Klokhuisen, kleren na regen, pijtabaksrook, chloor, gymzweet, putlucht, warme melk, zure pis, moederspeeksel, de stoppelbaard van een buurman, houtkrullengeur, de kachel. Troost door herfst. Genezing aan zee. Voelen, ruiken, smaken, horen, zien, zwijgen. *Mamamia*. Schrijven.

Hoe ouder ik word, hoe dichter alles weer komt. In de lichtplas van een oude straatlamp uit de jaren vijftig van de vorige eeuw zie ik steeds beter hoe wazig de foto's van toen waren en hoe scherp de rest was net buiten beeld. Ouders kijken vaak weg van foto's. Een van de kinderen neemt zo'n foto, maar de anderen voeren ondertussen iets in het schild. Uitkijken geblazen. Kinderen kijken wel naar het vogeltje, tijdelijk verblind door hooggespannen verwachting. Een foto is een poging in het kader van een eeuwigheid. Mama keek door alles heen. Of gewoon opzij. Geen kader of rand hield haar tegen. Op een foto zie je veel duidelijker dan aan de echte mens hoe goed of hoe slecht de ziel eraan toe is die in beiden huist. Vele ziektes hebben mama nooit bezocht, want zij wou nooit echt op de foto. Haar ziel was allang vooruit gehold naar een ander bestaan, vanaf de dag wellicht dat haar vioolkist definitief dicht ging. Reddeloos gered dichtte ze zichzelf daarna jarenlang allerlei ziektes toe. Ik, dichter, ben de eerste zoon van een gesmoorde diva.

Je bent wat je eet; je wordt wat je niet vergeet. Met de planken waar ze maar twee of drie keer op stond en de koorts die ze toen bezweren moest, bouwde ze zich een levenskist om levenslang ziek in te zijn zonder te moeten sterven. Ongespeelde vioolmuziek begeleidde haar; de noten werden ontlokt aan een onbestaande partituur. In de plaats van een strijkstok kwam een grimmige wasstok. Aaien, strijken, plukken werden vervangen door slaande werkwoorden. Bijgevolg sloegen de eilandjes op drift: bedplassend, marathonhuilend, verbitterd, vernederd. Toen we begonnen te begrijpen dat een man zijn lul in zijn vrouw moet steken om een kind te kunnen maken, vroegen we ons af of dat bij ons thuis niet totaal anders was gebeurd. Hoe, dat wisten we niet, maar alleszins niet 'zo'. Nochtans spookten we met z'n allen rond in een tijd waar overal ijverig kinderen werden gekocht. Schoolpleinen waren volgestouwd met snel op elkaar volgende ukken, meestal fotokopietjes van elkaar, met uitzondering van de buitenbeentjes. 'Mooi', 'schoon', noemden pastoors en opvoeders dergelijke gezinnen. Maar de jaren vijftig en zestig van die oorlogseeuw stonken naar zuurpruimen, zure pis, zure melk, zuur kindervlees. De vaders zogen aan sigaretten zonder filter; de moeders schilden een appel.

In de grote wereld werd er ondertussen ook duchtig wat afgehakt. Men transplanteerde een eerste hart, men kogelde een president neer, op de voorpagina van de krant poseerden negers zonder handen, in 'Nam' flambeerden ze de huid van de roden. Het lot dat mama trof, was echter veel erger. Niemand kon dat begrijpen, bevatten. Er bestond geen zielenzalf tegen. Niks hielp: zangkoor, huishoudhulp, gebedsgroep. Vaatdoek en valium voerden het bewind.

Alles vernielende woordenstormen en langdurige balorige stiltes volgden elkaar op. Een oudtestamentische kinderslachting behoorde onzes inziens een tijdlang tot de mogelijkheden. We doken onder in onszelf en vertrouwden zelfs mekaar niet meer, broers en zussen. De vader fossiliseerde in zijn pantoffels en ranselde uit pure wanhoop en frustratie op zijn evenbeelden in. Het was nochtans de tijd van de UNO, NATO, BENELUX, EGKS: samenwerking, begrip, verstandhouding, vooruitgang, menselijkheid. Mijn reet, godverdomme. De terreur ten huize van de 'schone' of 'mooie' gezinnen verminkte menige *babyboomer*-puber grondig.

Mama kunstenaars. Mama middelares. Mama troosteres. De vader was een stuk groter dan zijn vrouw; de moeder kleiner dan ze had gewenst. Het moedergedicht, nou: *Moeder*-gedicht van Eerwaarde Heer Hugo Claus moesten wij als student ooit tot op het bot meemaken. Elk woord, elke regel werd omringd door en ingesmeerd met vele uitleggende citaten, teksten, boeken. Nooit, onderweg in dat gedicht, heb ik daarbij ook maar één jota aan u gedacht: mijn mama. Noch mijn pen, noch mijn beenderen hebben bij het lezen vuur gevat. Integendeel: in die tijd schreef ik een vadergedicht. Ik ontdekte de vaderfiguur aan de overkant van een straat, dubbel weerspiegeld via een etalageraam. Ik dichtte hem wat kingewas toe, waarachter hij zich verborg: zo'n kutbaardje dat de mond, dus de woorden camoufleert. Die vaderweerschijn trilde mee met dat etalageraam – weze het door de hitte, weze het door voorbij denderend verkeer. Fata morgana of doodgewoonheid. Het betrof de etalage van een winkel voor kinderspullen: kleren, speelgoed, aanvankelijkheden. De zuurtegraad was er hoog. Ik zweette.

Je bent wat je eet. Ik ga chocolade kopen. Je wordt wat je niet vergeet. Dag mama.

Joris Denoo op Rhodos, 2015

Youngerik

Ergens tijdens een zomer, op een feestje bij de Koffie Queen van Kortrijk

Portret van Joris Denoo door de dichter Philip Hoorne

Bij de uitreiking van De Gouden Feniks Torhout-Houtland 2004